

ALUMINIJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA „BORIS KIDRIČ“ KIDRIČEVO

Štev. 9

September 1975

Letnik XII.

ANALIZA POSLOVANJA TOZD IN DS SS V ČASU OD I. DO VI. 1975

UGODNI REZULTATI, ZLASTI PROIZVODNIH TOZD

S poslovno informacijo poslovanja TOZD in DS SS v času od I. do VI. 1975 obveščamo člane kolektiva o izpolnjevanju planskih nalog in o doseženih proizvodnih rezultatih.

— TOZD Promet

žen z različnimi procenti glede na dotok in odtok blaga. V povprečju je skupni plan presežen.

Po posameznih stroškovnih mestih je plan dose-

1. KOLIČINSKA IZPOLNITEV PLANA PROIZVODNJE IN STORITEV

— TOZD Tovarna glinice

Proizvodnja hidrata in kalcinirane glinice v prvem polletju je večja od planirane in dosežene v letu 1974. Ugodni rezultati so tudi pri ostalih proizvodih.

— TOZD Tovarna aluminijska

Skupna proizvodnja elektrolitskega aluminijska je večja od planirane in do-

sežene v letu 1974, prav tako je pri proizvodnji anodne mase in livarne.

Ugodni proizvodni rezultati so doseženi z boljšim izkoriščanjem proizvodnih naprav, z redno preskrbo s surovinami, z rednim vzdrževanjem naprav in angažiranjem celotnega kolektiva TOZD Tovarna aluminijska.

— TOZD Vzdrževanje

Plan storitev (po rebalansu) je količinsko presežen; glede na to, da je v TOZD več zaposlenih, kot smo planirali, pa plan ni dosežen (glej analizo produktivnosti dela!).

Opis	Enota mere	Plan I-VI/75	Doseženo		Indeks	
			I-VI/74	I-VI/75	5:3	5:4
1	2	3	4	5	6	7
Al hidrat — Al ₂ O ₃	t	61.332	60.711	62.856	102	104
Kalcinirana glinica	t	52.390	58.779	61.146	117	104
Elektr. Al — hala A	t	10.114	7.114	10.316	102	145
Elektr. Al — hala B	t	11.742	11.210	12.474	106	111
Elektr. Al — skupaj	t	21.856	18.324	22.790	104	124
Vzdrževanje	ura	319.943	315.083	322.930	101	102
Promet	ura	45.880	51.182	47.887	104	94
Promet	t	658.393	452.971	690.663	105	152

(Nadaljevanje na 3. strani)

S SEJE SVETA ZA SAMOUPRAVLJANJE, ŽIVLJENJSKA VPRAŠANJA DELAVCEV IN OBVEŠČANJE:

V letu 1976 več sredstev za kreditiranje

Na 22. redni seji 11. septembra 1975 je svet za samoupravljanje, življenjska vprašanja delavcev in obveščanje razdelil prosti stanovanji:

— Maksu Kmetecu, mat. št. 4134, iz TOZD Vzdrževanje, v Kidričevem št. 13, tega je odpovedal Boris Gajser in

— Elizabeti Milošič, mat. št. 4032, iz TOZD Promet, v Kidričevem št. 10, katerega je odpovedal Savo Kozjak.

Osebe, ki imajo pravico do delitve stanovanj po pravilniku o dodeljevanju stanovanj, lahko zahtevajo preizkus tega sklepa, če je v nasprotju z določili pravilnika — v roku 15 dni, t.j. do 26. septembra 1975.

Ker bo potrebno s 1. januarjem 1976 dopolniti prioriteto listo za dodeljevanje stanovanj z novimi prosilci, je svet za samoupravljanje, življenjska vprašanja delavcev in obveščanje imenoval 3-člansko komisijo za ogled stanovanj novih prosilcev; v njej so:

— Katica Bednjički, socialna delavka iz KSS

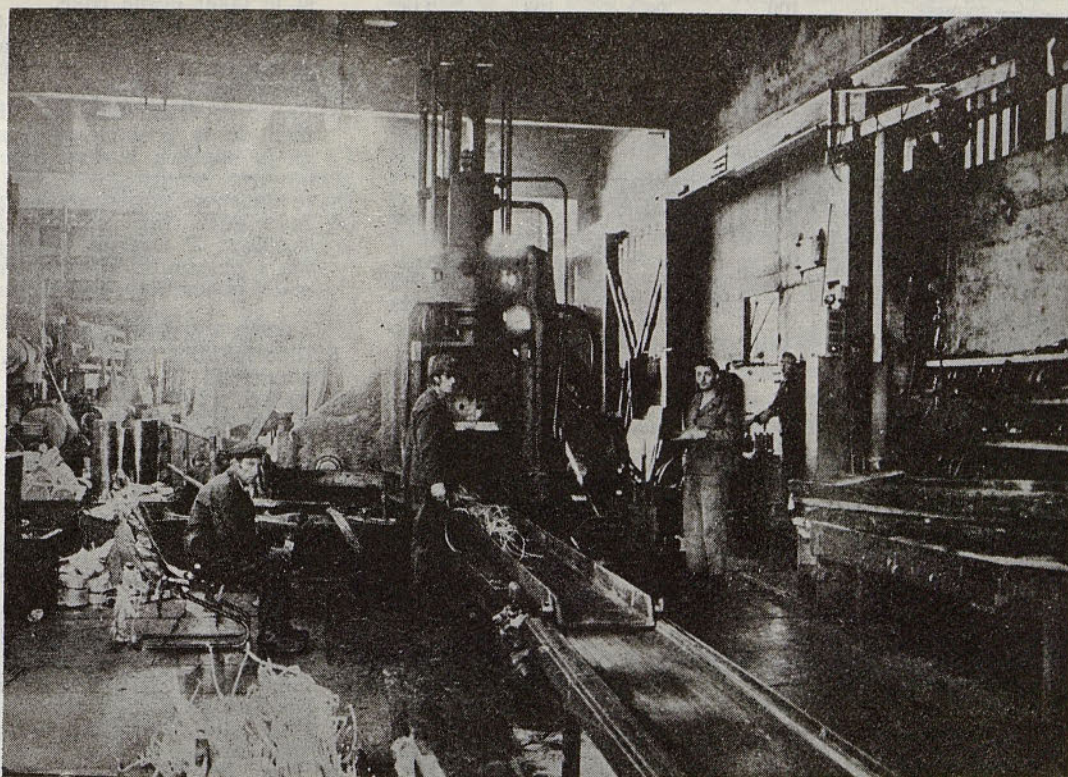
— Vlado Premrl, član sveta iz TOZD Tovarna glinice in

— Franc Vreže, st. član sveta iz TOZD Tovarna Aluminijska.

Komisija si bo ogledala in pripravila oceno stanovanj v smislu določil 8. člena pravilnika o dodeljevanju stanovanj.

Svet je razpravljal tudi o potrebnih sredstvih za kreditiranje individualne stanovanjske izgradnje. Ugotovil je, da bi bilo potrebnih v letu 1976 — 4.265.500 din za dodelitev posojil za individualno stanovanjsko izgradnjo in rekonstrukcijo stanovanjskih hiš.

Predlagal je vsem delavskim svetom TOZD, da se seznanijo s potrebami po sredstvih in jim priporočal, da bi v razpravah o razdelitvi sredstev po zaključnem računu za leto 1975 namenili čimveč sredstev za kreditiranje stanovanjske izgradnje.

Članom kolektiva IMPOL
čestitamo

ob praznovanju 150-letnice obstoja podjetja

Kolektiv TGA

UGODNI REZULTATI, ZLASTI PROIZVODNIH TOZD

(Nadaljevanje s 1. strani)

2. KOLIČINSKA IN VREDNOSTNA IZPOLNITEV PLANA PRODAJE

a) Količine:

— TOZD Tovarna glinice

Interna prodaja je večja od planirane, pri eksterni prodaji je večja prodaja na domačem tržišču, medtem ko je bil izvoz nekoliko manjši.

— TOZD Tovarna aluminijska

Količinska prodaja je pri Al formatih in Al zlitinah manjša od planirane, le anodna masa smo izvozili več, kot je planirano.

b) Vrednost:

— TOZD Tovarna glinice

Skupna prodaja je od planirane večja za 4% in za 17% večja od dosežene v letu 1974. Od tega je procentualno najbolj narasla prodaja na domačem tržišču.

— TOZD Tovarna aluminijska

Skupna prodaja je za 9% manjša od planirane, od tega je prodaja na domačem tržišču manjša za 12%, v izvozu pa za 22% večja od planirane. Planirana prodaja ni dosežena zaradi manjše količinske prodaje in nedoseganja planiranih prodajnih cen za aluminij.

— TOZD Vzdrževanje

Planirana vrednost internih storitev je dosežena samo za 94%, ker storitve niso obračunane po IPC na osnovi rebalansa plana (spremembo IPC ni potrdil DS TGA).

— TOZD Promet

Skupni vrednostni plan prodaje je presežen za 3% od tega presegajo plan vozila cestnega prometa in transportna skupina, delni vpliv na to ima tudi večja proizvodnja v Aluminiju in Glinici.

bilo porabljenega manj, predvsem zaradi izkoristka materiala izpod peči. Pomembno je zmanjšanje porabe električne energije po toni aluminija v hali B, kjer je doseženi normativ 16.846 kWh/tono za okrog 1.000 kWh manjši od planiranega.

Pri proizvodnji anodne mase je samo normativ petrolkosa višji od planiranega, vsi ostali pa so nižji.

Doseganje tako ugodnih normativov je bilo možno le z angažiranjem vseh

zaposlenih v TOZD. Ugotovimo lahko tudi, da se doseženi normativi, glede na trenutno stanje elektroliz, že približujejo zgornji meji in v prihodnje ni mogoče pričakovati takšnega trenda zniževanja. Za doseganje tako ugodnih rezultatov mora biti kolektiv primerno nagrajen, zato je potrebno pospešiti dela pri usklajevanju in sprejemanju internih aktov, ki urejajo področje delitve dohodka.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Opis	Enota mere	Plan I-VI/75	Doseženo		Indeks	
			I-VI/74	I-VI/75	5:3	5:4
1	2	3	4	5	6	7
Interna prodaja						
Kalcinirana glinica	t	41.963	35.184	43.757	104	124
Domača prodaja						
Al hidrat — vlažni	t	5.539	8.129	2.019	36	25
Kalcinirana glinica	t	7.057	4.339	9.509	135	219
Al formati	t	10.460	4.808	7.882	75	164
E Aluminij	t	3.000	7.101	3.553	118	50
Gnetne zlitine	t	1.600	2.015	1.857	116	92
Livarske zlitine	t	7.500	480	6.326	84	1318
Izvoz						
Kalcinirana glinica	t	8.620	20.206	7.181	83	36
Anodna masa	t	9.620	9.501	11.140	116	117
Vrednost:						
TOZD Tovarna glinice						
Interna prodaja	din	153.363	130.436	159.399	104	112
Domača prodaja	din	31.832	19.135	39.185	123	205
Izvoz	din	26.679	39.316	22.459	84	57
Skupaj TOZD	din	211.874	188.887	221.043	104	117
TOZD Tovarna aluminijska						
Interna prodaja	din	2.336	1.296	2.132	91	165
Domača prodaja	din	390.308	195.863	342.621	88	175
Izvoz	din	40.914	122.204	49.989	122	41
Skupaj TOZD	din	433.558	319.363	394.742	91	124
TOZD Vzdrževanje						
Interne storitve	din	24.047	16.349	22.565	94	138
Material	din	21.012	10.469	17.039	81	163
Storitve tujim	din	706	—	841	119	—
Skupaj TOZD	din	45.765	26.818	40.445	88	151
TOZD Promet						
Interne storitve	din	13.343	10.343	13.801	103	133

Sejalna analiza v anodni masi

NOVINAR V TOVARNI

Novinar v delovni organizaciji, ki poklicno ureja glasilo kolektiva in vanj piše, je dancs zunaj novinarskega društva. To je družbeno nevzdržno, ker terja njegovo delo veliko strokovno večino, je naporno in družbenopolitično odgovorno. Navzlic temu pa so »tovarniški novinarji«, kakor jih imenujemo na kratko, tako rekoč brez pravega poklicnega in družbenega statusa. Včasih delujejo v precej neugodnih razmerah ali »med dvema mlinskima kamnoma«, kot je rekel nekdo v iniciativnem odboru, češ da njihovo delo v kolektivu včasih ni vrednoteno enakopravno z drugimi strokovnimi delavci, čeprav je informiranje v delovnih organizacijah danes znanstveno utemeljena panoga komunikacijskih ved. Nema lokrat si različne moči v podjetju lastijo vpliv na glasilo, medtem ko delavci upravičeno zahtevajo, da bo glasilo namenjeno predvsem njihovim problemom in stališčem. To je tudi v duhu nove ustave in kongresnih listin ZK.

Tovarniška glasila so velika družbenopolitična in moralna sila, ki mora preiti pod vpliv delavcev. V Sloveniji je 260 glasil kolektivov z mesečno naklado okrog 400.000 izvodov! Tovarniški novinar ne more biti podrejen nekaterim službam v podjetju, dasi k njim organizacijsko sodi, ampak mora informirati sorazmerno samostojno v interesu delovne skupnosti in v občem družbenem interesu, zato mora dobiti ustrezen družbeni status tudi v obliki članstva v društvu novinarjev.

(F.F. — iz Večera)

Iz strojne delavnice v Kotlarni

3. ANALIZA VARIABILNIH STROŠKOV IN NORMATIVOV

a) Variabilni stroški

— TOZD Tovarna glinice

Skupni variabilni stroški so za 16% manjši od planiranih kljub prekoračitvi osnovnih normativov (bo-

ksit, lužina). Odstopanja so v glavnem zaradi razlike med planskimi in dejanskimi cenami surovin. Za proizvodnjo v I. polletju je bil uporabljen boksit iz zaloga leta 1974, v II. polletju pa bodo dobavljene količine vplivale, da se bodo dejanske cene več ali manj izenačile s planskimi.

— TOZD Tovarna aluminijska

Skupni variabilni stroški so za 4% manjši od planiranih, kar predstavlja vrednostno 15.275.438 din. Zmanjšanje variabilnih stroškov je v glavnem zaradi znižanja normativov in le delno zaradi razlik med planskimi in dejanskimi cenami surovin.

Opis	Enota mere	I.—VI. 1975		Indeks 4:3
		plan	doseženo	
1	2	3	4	5
TOZD Tovarna glinice	din	155.304	130.212	84
TOZD Tovarna aluminijska	din	374.203	358.927	96

b) Normativi

— TOZD Tovarna glinice

Povprečna dosežena normativna poraba boksita in lužine za proizvodnjo glinice sta višja od planiranih, medtem ko so ostali

v glavnem nižji. Višji normativi pri porabi boksita in lužine so predvsem posledica nižjega izplena na vrsti, zaradi naraščanja silicija v boksitih in zato, ker se še ne vrača voda iz halde.

— TOZD Tovarna aluminijska

Povprečno doseženi normativi za proizvodnjo elektrolitskega aluminija so nižji od planiranih, kar je zelo ugodno. Nižja je predvsem poraba ogljikovih in F-materialov, Aluminijevega fluorida in kriolita je

NAŠI NOVATORJI

DOBRO DELOVANJE AVTOMATSKE REGULACIJE — VELIKA POMOČ DELAVCEM PRI PROIZVODNJI GLINICE

To je moto, ki ga zasleduje tov. MARJAN ŽARGI in s tem doprinaša k večji in racionalnejši proizvodnji.

Nekega jutra je med glinčarji nastal preplah, vsi kanali v kalcinaciji glinice so bili polni mazuta. Nastalo je vprašanje, kako se je to zgodilo? Kako preprečiti takšne pojave v bodoče? Proizvajalci glinice so uresničili začasne ukrepe, da se to ne bi moglo več po-

noviti, s tem pa so prešli od avtomatskega na ročno poslovanje. Trajna rešitev pa to ni mogla biti. Ponovno je bilo treba vzpostaviti avtomatsko obratovanje. Za to se je zavzel tov. Marjan Žargi, ki je v TOZD vzdrževanje zaposlen kot vodja avtomatike. Komisiji za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge je podal predlog za tehnično izboljšavo pod naslovom »Ureditev avtomatske regulacije

nivoja mazuta v kalcinaciji II.«.

Po starem načinu je v rezervoarjih za mazut urejena regulacija nivoja s pomočjo kontaktnih manometrov. Ti kontakti so zelo občutljivi in se pri vklapljanju obžgejo. Prav tako niso plino niti vodotesno zaščiteni, izpostavljeni pa plinu, prahu in vlagi, kar ima za posledico, da zelo hitro oksidirajo. Kontaktni manometri zaradi takšnih pomanjkljivosti ne dajo komande naslednjim relejnim stopnjam za izklop črpalk. V ta-

kih primerih se mazut razliva okrog rezervoarja in zaliva tudi betonske kanale, ki vodijo proti kalcinacijskim pečem. V kanalih so vsi jakotični in signalizacijski kabli. Ob izpadu vroče glinice iz kalcinacijske peči lahko pride do preboja jakotičnega kabla in v tem primeru tudi do požara, kar bi imelo za posledico izpad proizvodnje za daljši čas.

Namesto obstoječega kovinskotaktnega sistema je tov. Žargi predlagal takomenovani »Konteks—sistem«.

Komisija za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge je razpravljala o predlogu tov. Žargija. Pred dokončno odločitvijo je komisija vprašala za mnenje konstrukcijski oddelek v naši tovarni. Ko je dobila strokovno mišljenje od konstrukcije, je komisija dne 1. julija 1975 ponovno zasedala in tudi ugotovila, da je predlog Marjana Žarge enak kot rešitev konstrukcije. Komisija je menila, da je to **tehnična izboljšava**.

Glede ocenitve je bila komisija mnenja, da ob dobrem funkcioniranju avtomatike korist brez dvoma obstaja, vendar jo je nemogoče dinarsko ovrednotiti.

Komisija je sklenila predlagati delavskemu svetu TOZD vzdrževanje, da odobri tov. Marjanu Žargi za predlagano tehnično izboljšavo enkratno nagrado v znesku 2.000 din.

O predlogu komisije za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge je 29. julija 1975 razpravljal delavski svet TOZD vzdrževanje in sprejel sklep, da je treba izvesti predlagano racionalizacijo in avtorju izplačati nagrado v višini predlaganega zneska.

Aluminij na Bližnjem vzhodu

Dežele — proizvajalke nafte na Bližnjem vzhodu in Alžirija se ukvarjajo z načrti za izgradnjo aluminijske industrije. V pripravi projektov za 6 novih elektroliz sodelujejo ZDA, Kanada in Norveška.

Posamezne države pripravljajo projekte za naslednje količine:

Abu Dhabi	150.000 ton letno
Alžir	150.000 ton letno
Iran	300.000 ton letno
Irak	150.000 ton letno
Kuvajt	150.000 ton letno
Saudova Arabija	300.000 ton letno

Nadalje pripravljajo povečanje v Egiptu na 170.000 ton, obstoječe elektrolize v Iranu na 120.000 t in v Bahreinu na 185.000 ton.

Če bodo vsi ti projekti uresničeni, bodo na Bližnjem vzhodu v nekaj letih razpolagali s skupno kapaciteto 1,675 milijona ton.

Marjan Žargi — novator

Vrsta raziskav je prišla do skladnega zaključka, da je majhen del uspešnih tehničnih inovacij izvira iz spoznanja znanstvenotehničnih možnosti, ampak pretežen del — okrog 3/4 — izhaja iz potreb. Pri tem lahko gre za potrebe lastnega proizvodnega procesa ali pa več ali manj za diferencirane potrebe tržišča in družbe.

Iz tega sledi, da je ravno tako napačno nekemu sektorju v podjetju dajati monopol novih idej, kakor samo od enega sektorja pričakovati nove ideje. Inovacijsko dejavnost je treba gojiti in jo zajemati čimširše. V proces dajanja predlogov je potrebno aktivno vključiti predvsem sektorje podjetja, ki poznajo probleme in potrebe, to pa je predvsem proizvodnja; to velja zlasti za množično inventivno dejavnost. Pri tem pa ne smemo zanemariti prodaje in drugih služb, ki poznajo potrebe tržišča.

Povezanost — pogoj za uspešno inovacijsko dejavnost

Uspešnost inovacijskega procesa je odvisna od sodelovanja cele vrste ljudi, ki so organizacijsko vezani na različne sektorje podjetja, z različno strokovno izobrazbo in so prostorsko oddaljeni eden od drugega. Prav krajevna oddaljenost često predstavlja resne ovire za povezavo in komunikacije pri inventivni dejavnosti. Učinkovitost inovacijske dejavnosti pa je v veliki meri odvisna od intenzitete komunikacij in sodelovanja vseh udeležencev pri inovacijski dejavnosti.

V nekaterih podjetjih skušajo z različnimi prijemi doseči dobro sodelovanje, n. pr.:

- V proizvodnih podjetjih skupno s samoupravnimi organi organizirajo množično dejavnost, ki temelji na programiranem inovacijskem delu. V to delo so čimbolj neposredno vključeni vsi člani kolektiva.
- Na neformalen način, to je z izleti ali skupnimi kosili, zmanjšajo psihološke pregrade med ljudmi, za katere želijo, da med seboj strokovno komunicirajo.
- Prostorsko zblížajo ljudi, ki naj bi sodelovali.

— Vzpostavijo čimtesnejšo in učinkovitejšo povezavo z zunanjim svetom, kjer je večina tehničnih in drugih informacij, katere so pomembne za uspešnost inovacijskih naprav podjetja. Posebno za tehnološko manj razvite dežele je to ena najpomembnejših podjetniških nalog v prizadevanju za hitrejški gospodarski napredek.

Inventivnost kot gospodarska dejavnost

Značilnost sodobne tehnične revolucije je prav v tem, da sta družba in gospodar-

stvo na podlagi spoznanja o družbenem in gospodarskem pomenu novega znanja začela zavestno vključevati produkcijo tega znanja in njegovo uporabo v prizadevanja za realizacijo svojih ciljev. S tem se je odnos gospodarstva do inventivne dejavnosti v osnovi spremenil. Gospodarstvo je postalo osnovni iniciator, organizator in potrošnik rezultatov inventivne dejavnosti. Moderno gospodarstvo vidi v novem znanju vir svoje gospodarske moči in strateško orožje v konkurenčni borbi. S takšno spremembo družbenega odnosa do inventivnega dela ter z rastjo zahtevnosti in

neodvisnem izumitelju, se vse bolj uveljavlja teorija, ki vidi v današnjem obdobju glavno možnost družbeno koristnega delovanja inventivnih ljudi v organiziranem delu.

V gospodarsko in tehnološko razvitih deželah lahko že vse dvajseto stoletje spremljamo stalno upadanje neodvisnih izumiteljev. Število patentov, podeljenih samostojnim izumiteljem, v odnosu na patente, ki izhajajo iz organiziranega raziskovalnega dela, stalno pada. Tako je na primer v Ameriki znašal v začetku tega stoletja delež neodvisnih izumiteljev 81 odst., v obdobju okrog leta 1960 pa

nost v veliki meri životari ob gospodarstvu. Vodstveni in samoupravni organi prepočasi spoznavajo gospodarski pomen te dejavnosti. Premajhna zainteresiranost gospodarstva je glavni razlog za stagnacijo kreativnosti v povojnem obdobju.

Za poživitev inventivne dejavnosti pri nas moramo imeti pred očmi nekaj osnovnih spoznanj, katere nam posreduje proučevanje tehnološko in gospodarsko razvitejših sredin.

- Novo znanje je odločujoč činitelj konkurenčne sposobnosti posameznika ter celotnih nacionalnih gospodarstev in najaktivnejša komponenta v strategiji družbenega in gospodarskega napredka.
- Družba in gospodarstvo vse manj prepuščata dejavnost, iz katere izvira novo znanje, inventivni vnemi posameznikov, temveč jo sami organizirata in vodita.
- Gospodarstvo je zaradi lastnega interesa glavni iniciator raziskovalnega dela in pretežni potrošnik rezultatov te dejavnosti.
- Vse manj je mogoče govoriti o izumiteljstvu kot neki samostojni in spontani dejavnosti, temveč postaja ta vse bolj sestavni del organiziranega raziskovalnega dela.

Ob takšnih spoznanjih moramo osredotočiti vse naše akcije na krepitev tega interesa, od inventivnih dejavnikov pa zahtevati, da se vključijo v gospodarsko dogajanje ter da v polni meri upoštevajo svoje mesto in vlogo v procesu tehničnih inovacij.

VZPODBUJANJE K INOVACIJAM V PODJETJIH

kompleksnosti samega inventivnega dela v tehničnem, organizacijskem in finančnem pogledu se je v osnovi spremenil tudi družbeni status izumiteljev. Iz osamljenega čudaka, ki je delal ob robu družbenega dogajanja dobesedno po podstrešjih in kletih, so se razvili raziskovalni teami, ki imajo na razpolago najmodernejšo opremo in finančna sredstva.

Čeprav še danes pri obravnavanju problematike izumiteljstva igra pomembno vlogo takoimenovana herojska teorija, ki z vrsto praktičnih primerov podkrepuje legendo o

je padel na 36 odst. Pri tem pa nam te gole številčne primerjave ničesar ne povedo o kvaliteti in obsegu patentiranih izumov neodvisnih oziroma organiziranih izumiteljev. Že sama ta številčna primerjava nam kaže na premoč podeljenih patentov za izume iz organizirane dejavnosti. Moderne družbe so inventivno dejavnost industrializirale v okviru raziskovalnih enot.

V naši državi so razmere še bistveno drugačne. Pri nas je izumiteljstvo še vedno v pretežni meri domena kreativne vneme nekaterih neorganiziranih posameznikov. Ta dejav-

UGODNI REZULTATI, ZLASTI PROIZVODNIH TOZD

(Nadaljevanje s 3. strani)

TOZD Tovarna glinice:

Boksit		NaOH 100 %		Para		Mazut		El. energ.	
plan	dosež.	plan	dosež.	plan	dosež.	plan	dosež.	plan	dosež.
100	104	100	109	100	92	100	102	100	92

TOZD Tovarna aluminija:

Obrat	Anod. masa		Kriolit		Al fluorid		El. energ.	
	plan	dosež.	plan	dosež.	plan	dosež.	plan	dosež.
Elektroliza A	100	95	100	57	100	78	100	99
Elektroliza B	100	95	100	59	100	68	100	94
Elektr. B 12-P	100	92	100	87	100	67	100	98
Elektr. B 12--S	100	98	100	91	100	72	100	102

	Petrolkoks		Katran. smola		Mazut		El. energ.	
	plan	dosež.	plan	dosež.	plan	dosež.	plan	dosež.
Anod. masa — doma	100	102	100	96	100	70	100	92
Anod. masa — izvoz	100	101	100	98	100	70	100	92

4. Analiza fiksnih stroškov

— TOZD Tovarna glinice

Fiksni stroški so 3% manjši od planiranih. Po posameznih stroškovnih mestih in vrstah stroškov ni večjih odstopanj med planiranimi in doseženimi fiksnimi stroški. Večje odstopanje je le na stroškovnem mestu »prodajno skladišče«, kjer imamo planirane stroške, knjigovodsko pa na tem stroškovnem mestu ni evidentiranih stroškov, ampak so na stroškovnem mestu »prodaja« pri DS SS.

— TOZD Tovarna aluminija

Skupni stroški so za 7% večji od planiranih. V elektrolizi A so stroški večji za 25%; od tega je največji porast pri režijskih storitvah. Vrednostno preseganje planiranih stroškov je največje pri režijskih storitvah in ostalih fiksnih

stroških. Za prodajno skladišče velja enako kot pri TOZD Tovarna glinice.

— TOZD Vzdrževanje

Skupni fiksní stroški vzdrževanja so za 6% manjši od planiranih, od tega je vrednostno največje odstopanje pri strojnem vzdrževanju. Pri skupnem seštevku presegajo planirane stroške: amortizacija, investicijsko vzdrževanje in vkalkulirani osebni dohodki.

— TOZD Promet

Doseženi skupni fiksní stroški so za 1% večji od planiranih. Po posameznih vrstah stroškov in stroškovnih mestih so manjša odstopanja, tako da se doseženo stanje več ali manj ujema s planiranim.

— Delovna skupnost Skupnih služb

Skupni stroški so za 35% večji od planiranih, v

končnem seštevku vse skupine stroškov presegajo planirane. Preseganje planiranih stroškov je zaradi:

— višje vkalkulirane amortizacije in investicijskega vzdrževanja, — višjih transportnih storitev, — načina knjiženja stroškov prodajnega skladišča, — porasta OD na račun večjega števila zaposlenih.

Stroški Skupnih služb, brez obračunskih stroškovnih mest, so porazdeljeni na TOZD. Pri razdelitvi stroškov prodajnega skladišča je ponovno prišlo do napake, ker je finančni sektor uporabil napačen ključ za razdelitev. Stroški prodaje bi morali biti razdeljeni na Glinico in Aluminij v razmerju 42 : 58 in ne v razmerju 10 : 90, kot je to narejeno v polletnem obračunu.

Stroškovno mesto	Fiksni stroški		Indeks 3:2
	planirani	doseženi	
1	2	3	4
TOZD Tovarna glinice	68.218	66.346	97
TOZD Tovarna aluminija	74.601	79.864	107
TOZD Vzdrževanje	43.785	41.049	94
TOZD Promet	12.513	12.646	101
Del. skupnost S S	20.856	28.199	135

5. Analiza gibanja zaposlenosti in osebnih dohodkov

a) Zaposlenost

V prvem polletju je bilo v TGA povprečno zaposlenih 1962 delavcev, t.j. za 2% več, kot je planirano. Glede na začetno stanje število zaposlenih pada, razen v Vzdrževanju in

Skupnih službah. V primerjavi s planom je povprečno število zaposlenih v Glinici za 1% manjše, povsod drugod pa večje od plana.

b) Bruto OD

Skupaj izplačani bruto OD v TGA so za 3,4% večji od planiranih. Porast je

rezultat večjega števila zaposlenih. V vseh organizacijskih enotah smo presegli planirane osebne dohodke.

Povprečni neto OD v TGA v prvem polletju letos znaša 3.439 din na zaposlenega.

Gibanje povprečnega števila zaposlenih:

	Stanje	Plan	Povpr. štev. zap.		Indeks		
	31. 12. 1974	1975	I-VI/74	I-VI/75	5/2	5/3	5/4
1	2	3	4	5	6	7	8
TOZD Tovarna glinice	370	369	349	366	99	99	105
TOZD Tovarna aluminija	583	560	546	571	98	102	105
TOZD Vzdrževanje	476	458	458	479	101	105	105
TOZD Promet	177	175	168	176	99	101	105
DS Skupnih služb	367	360	352	370	101	103	105
T G A	1973	1922	1973	1962	99	102	105

Planirani in izplačani bruto OD:

	Bruto OD I-VI/1975		Indeks 3/2
	planirani	izplačani	
1	2	3	4
TOZD Tovarna glinice	11,004.794	11,161.026	101,4
TOZD Tovarna aluminija	16,456.603	17,047.608	103,6
TOZD Vzdrževanje	12,869.432	13,349.295	103,7
TOZD Promet	5,007.001	5,090.196	101,7
DS Skupnih služb	10,272.525	10,857.362	105,7
T G A	55,610.525	57,505.487	103,4

6. ANALIZA PRODUKTIVNOSTI DELA

— TOZD Tovarna glinice

Na račun preseganja plana proizvodnje in zmanjšanja števila zaposlenih je produktivnost dela, v primerjavi s planom, porasla za okrog 5%. Dosežena produktivnost dela je rezultat optimalnega izkoriščanja proizvodnih kapacitet in zavzetosti vseh zaposlenih v TOZD.

— TOZD Tovarna aluminija

Planirana produktivnost v primerjavi s povprečnim številom zaposlenih je porasla za 3%, v primerjavi s skupnimi urami pa za 7%. Z izračunom produktivnosti ugotavljamo, kljub preseganju plana zaposlenih, precejšen porast produktivnosti dela. Dobro izkoriščanje proizvodnih naprav in s tem povečanje proizvodnje ter zavzetost

zaposlenih v TOZD so faktorji, ki so pripomogli do tako ugodnega rezultata.

— TOZD Vzdrževanje

Kljub rebalansu plana TOZD ni dosegla planirane produktivnosti dela. Dosežena produktivnost je za 0,8% nižja od planirane. Pri vrednostni primerjavi je dosežen za 21% manjši dohodek na zaposlenega, kot smo planirali, ker niso bile potrjene cene storitev po rebalansu plana.

— TOZD Promet

Glede na količinske pokazatelje TOZD planirane produktivnosti dela ni dosegla.

V primerjavi z doseženo produktivnostjo dela v I. polletju leta 1974 ugotavljamo, da je produktivnost dela v proizvodnih TOZD porasla, v storitvenih TOZD pa padla.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Jedrske elektrarne in njihov nagel razvoj

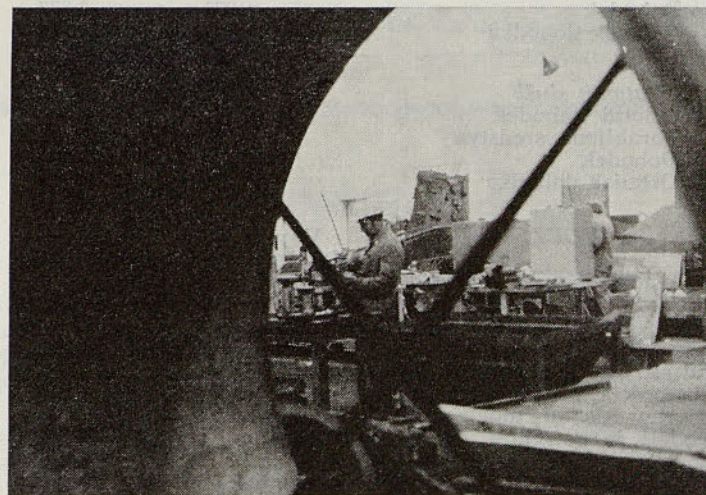
Kapaciteta vseh jedrskih elektrarn na svetu, ki obratujejo, je v zadnjih petih letih porasla za petkrat.

Po letnem poročilu mednarodnega urada za atomsko energijo na Dunaju bodo do konca tega leta obratovale jedrske elektrarne s skupno zmogljivostjo 82.000 MW. Leta 1970 je bila skupna zmogljivost 16.300 MW.

Največja jedrska elektrarna na svetu v Biblisu na Renu ima reaktor s 1.300 MW. Urad za atomsko energijo pričakuje, da se bo do leta 1980 proizvodnja nuklearne električne energije povečala še za 3-krat. Po njegovih predvidevanjih bi naj takrat bilo v pogonu skupno 220.000 MW.

Po poročilih dunajskega urada za atomsko energijo rase poraba jedrske energije za nevojaške namene predvsem v državah, ki nimajo atomskega orožja. Države brez atomskega orožja so imele leta 1970 le 11 jedrskih elektrarn s skupno močjo 5.000 MW; polovica teh se je podredila varnostni kontroli Urada za atomsko energijo. Leta 1975 ima že 15 držav, ki nimajo atomske oborožitve, jedrske elektrarne s skupno močjo 24.000 MW. Domala vse te elektrarne so pod kontrolo Urada za atomsko energijo.

Po ocenitvah bo do leta 1980 v državah brez jedrskega orožja obratovalo 22 elektrarn in bo znašala njihova skupna zmogljivost 100.000 MW.

Iz delavnice

UGODNI REZULTATI, ZLASTI PROIZVODNIH TOZD

(Nadaljevanje s 5. strani)

1	Merska enota	Plan I-VI/75	Doseženo		Indeks	
			I-VI/74	I-VI/75	5/3	5/4
TOZD Tovarna glinice	t/uro	0,152	0,158	0,160	105,3	101,3
TOZD Tovarna aluminija	t/uro	0,0397	0,0335	0,0423	107,0	126,0
TOZD Vzdrževanje	h/uro	0,621	0,657	0,616	99,2	93,8
TOZD Promet	h/uro	0,930	1,097	0,918	98,7	83,7

7. Analiza celotnega dohodka

— **TOZD Tovarna glinice**
Planirani celotni dohodek je presežen za 4%, porabljena sredstva so manjša za 9%, dohodek pa je porasel domala za trikrat. Po pokrivanju obveznosti iz dohodka ugotavljamo ostanek dohodka v znesku 25.198.209 din. Ostanek dohodka izvira v glavnem iz razlik med planskimi in dejanskimi cenami surovin in delno iz porasta produktivnosti dela.

— **TOZD Tovarna aluminija**
Doseženi celotni dohodek v prvem polletju letos je za 10% manjši od planiranega, predvsem zaradi zmanjšanja prodaje in nedoseganja planskih prodajnih cen za aluminij. Porabljena sredstva so za 11% manjša, dohodek za 13% večji in ostanek dohodka za 48% večji. Ugoden finančni rezultat (ostanek dohodka) je izključno rezultat prihrankov pri normativnih in ugodne prodaje anodne mase za izvoz. Večja produktivnost dela nima direktnega vpliva, ker ni bila celotna proizvodnja

odprodana.

— TOZD Vzdrževanje

V glavnem so vsi elementi celotnega dohodka, doseženega v prvem polletju letos, manjši od planiranega. TOZD bi dosegla planirani finančni rezultat, če bi svoje storitve obračunala po rebalansiranih interno-prodajnih cenah, zato se je potrebno zavzeti, da delavski svet TGA potrdi nove interne prodajne cene TOZD Vzdrževanja.

— TOZD Promet

Planirani celotni dohodek je presežen za 2%, porabljena sredstva za 3%, dohodek za 2% in ostanek dohodka za 10%. Polletno poslovanje je TOZD zaključila uspešno, tako, kot je bilo že pričakovati, kljub negativnemu finančnemu rezultatu v prvem tromesečju. Takšno stanje je za dejavnost prometa normalno, saj posluje v sezonskih in izvensezonskih obdobjih.

— Delovna skupnost skupnih služb

Doseženi elementi celotne

ga dohodka za čas od I. do VI/75 niso najbolj primerljivi s planom, ker smo v knjigovodski evidenci zasledovali prihodke in odhodke nekoliko drugače, kot smo planirali.

Ostanek dohodka v DS SS ni, prihodki so enaki odhodkom. Vsi stroški so po planskih ključih prenešeni na TOZD, razen stroškov prodaje. Med letom bi verjetno morali prenašati na TOZD samo planirane stroške, vse ostale morebitne nepokrite stroške pa bi naj izkazovali na stroškovnih mestih v DS SS. V tem primeru bi jih podrobno analizirali in verjetno tudi zmanjšali. Avtomatsko prenašanje vseh stroškov DS SS na TOZD med letom je nekorektno in se tega načina v bodoče ne bi smeli posluževati.

V primerjavi z doseženimi elementi celotnega dohodka iz leta 1974 ugotavljamo letos porast celotnega dohodka in porabljenih sredstev, medtem ko je dohodek in ostanek dohodka, gledano v povprečju, letos manjši.

Z ZASEDANJA DELAVSKEGA SVETA DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

O uresničevanju stabilizacijskega programa

Delavski svet delovne skupnosti Skupnih služb je imel 19. redno sejo 4. septembra 1975. Na tej seji je razpravljal o:

— Spremembi in dopolnitvi samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela in o sklicu zborov za sprejem omenjenega sporazuma. Delavski svet ni imel novih predlogov in dopolnitev k osnutku samoupravnega sporazuma o spremembi in dopolnitvi samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela; tega je predložil delavski svet UNIAL — združena industrija aluminija Maribor, n. sub.o. s sklepom št. 267 — IL/Ko z dne 8. avgusta 1975. Delavski svet daje v 15-dnevno javno obravnavo osnutek samoupravnega sporazuma o spremembi in dopolnitvi samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeno orga-

no informacijo o poslovanju delovne skupnosti Skupnih služb v času od I. — VI. 1975.

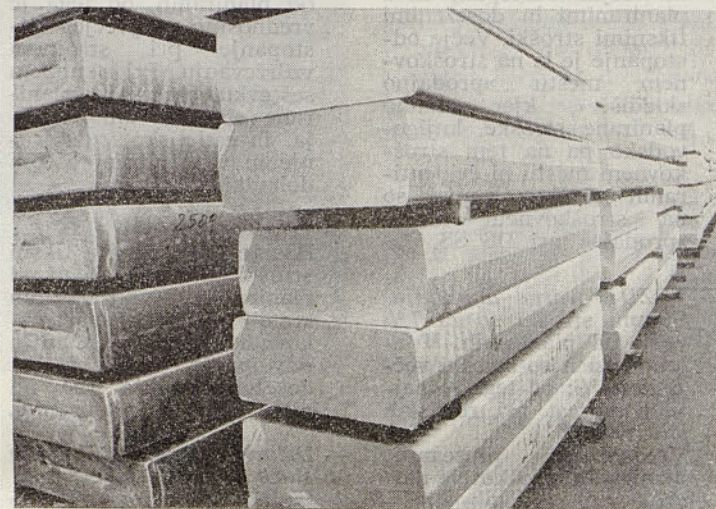
— 29. členu samoupravnega sporazuma o merilih za pridobivanje in razporejanje dohodka ter za delitev sredstev za osebne dohodke črne in barvaste metalurgije SRS. Delavski svet delovne skupnosti Skupnih služb se je seznanil s stališči skupne komisije grupacije;

— Imenovanju komisije za popis odpadnega materiala za prodajo članom kolektiva. V komisijo za popis odpadnega materiala za prodajo članom kolektiva so bili imenovani:

1. Ivan Lajh, STK

2. Mirko Kuhar, FS

3. Ivanka Galun, spl. sektor

Brane

nizacijo združenega dela v besedilu, kot ga je formuliralo skupno usklajevalno telo. Za sprejem samoupravnega sporazuma je sklical zbere delavcev v delovni skupnosti Skupnih služb; ti morajo biti sklicani v času od 22. do 23. septembra 1975, za organizacijo zborov pa je zadolžil direktorje sektorjev in vodje služb.

— Spremembi sistemizacije po predlogu glavnega direktorja št. 290/75 z dne 6. avgusta 1975. Delavski svet delovne skupnosti Skupnih služb daje v razpravo spremembe in dopolnitve Pravilnika o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest. Za sprejem sprememb in dopolnitev pravilnika o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest je sklical zbere delavcev v delovni skupnosti Skupnih služb; ti morajo biti sklicani v času od 22. do 23. septembra 1975, za organizacijo zborov pa je zadolžil direktorje sektorjev in vodje služb.

— Analizi izpolnitve stabilizacijskega programa TOZD in OZD v obdobju I. — VI. 1975. Delavski svet delovne skupnosti Skupnih služb se je seznanil z analizo o izpolnitvi stabilizacijskega programa delovne skupnosti Skupnih služb.

— Informaciji o poslovanju TOZD in DS SS od I. — VI. 1975. Delavski svet delovne skupnosti Skupnih služb se seznanil s poslov-

Na prvi seji mora komisija izvoliti predsednika in namestnika predsednika. Naloge komisije so določene v poslovniku o prodaji odpadnega materiala članom kolektiva. Mandatna doba komisije je enaka mandatni dobi kolektivnih izvršilnih organov;

— Odobritvi sredstev za izdelavo 2 kom. 6-delnih pisarniških omar za potrebe nabavne službe. Delavski svet delovne skupnosti Skupnih služb je zadevo odložil do prihodnje seje, ker od vseh TOZD še ni dobil soglasja;

— Sklepu DS TOZD Vzdrževanje št. 362 IM/MT z dne 30. julija 1975 za odobritev sredstev v znesku 343.750 din za nabavo električnega vozička tipa EKN 2000 in 4 kom. el. vozičkov tipa EKN 2001. Delavski svet ni dal soglasja, ampak je zadevo odložil do prihodnje seje;

— O odgovoru splošnega sektorja na vprašanje, zastavljeno na prejšnji seji DS v zvezi s ceno malici v obratu družbene prehrane. Z odgovorom splošnega sektorja tov. Vrabičeva ni bila zadovoljna, zato bo DS o zadevi ponovno razpravljala na prihodnji seji;

— finančni sektor je podal odgovore na vprašanja člana DS v zvezi z izplačilom OD v gotovini in odškodnine za redukcijo električne energije. Oba odgovora so člani delavskega sveta sprejeli na znanje.

Iz mizarske delavnice

Opis	Plan		Doseženo		Indeks	
	I-VI. 1975	I-VI/74	I-VI/75	4:2	4:3	
TOZD Tovarna glinice						
— Celotni dohodek	213.078	144.159	221.184	104	153	
— Porabljena sredstva	199.310	141.509	180.807	91	128	
— Dohodek	13.768	2.650	40.377	—	—	
— Ostanek dohodka	2.091	9.547	25.198	—	—	
TOZD Tovarna aluminija						
— Celotni dohodek	443.234	320.775	400.352	90	125	
— Porabljena sredstva	413.428	244.377	366.630	89	150	
— Dohodek	29.806	76.398	33.722	113	44	
— Ostanek dohodka	7.569	59.839	11.210	148	19	
TOZD Vzdrževanje						
— Celotni dohodek	47.386	27.882	41.757	88	150	
— Porabljena sredstva	28.602	16.811	25.647	90	153	
— Dohodek	18.784	11.071	16.110	86	146	
— Ostanek dohodka	3.192	1.138	438	14	—	
TOZD Promet						
— Celotni dohodek	13.480	8.492	13.804	102	163	
— Porabljena sredstva	6.507	4.615	6.724	103	146	
— Dohodek	6.973	3.877	7.080	102	183	
— Ostanek dohodka	913	864	1.003	110	—	
DS Skupnih služb						
— Celotni dohodek	20.905	24.946	39.514	189	158	
— Porabljena sredstva	8.477	15.162	25.488	301	168	
— Dohodek	12.428	9.784	14.026	113	143	
— Ostanek dohodka	48	1.272	—	—	—	

8. POVZETEK

Poslovanje v prvem polletju letošnjega leta je uspešno. Proizvodni TOZD sta dosegli zelo ugodne proizvodne rezultate in porast produktivnosti dela, kar za storitvene povsem ne bi mogli trditi. Dodati je potrebno, da je v dobrih proizvodnih in finančnih rezultatih proizvodnih TOZD videti tudi uspešno delo storitvenih TOZD.

V primerjavi s planom je dosežen dober finančni uspeh; nanj je vplivala poraba za log surovin in dokaj ugodna prodaja anodne mase. Pri prodaji aluminija nismo dosegli planiranih prodajnih cen in tudi ne vrednostnega plana prodaje.

Doseženi variabilni stroški so manjši od planiranih, medtem ko so fiksni večji.

Osebne dohodke izplačujemo po planu, prekoračitev

mase OD je zaradi večjega števila zaposlenih. V drugem polletju je nujno potrebno sprejeti ustrezne samoupravne akte, ki bodo poleg letnega plana urejali tudi vprašanje delitve dohodka. TOZD, ki dosegajo in presegajo planske naloge, morajo biti za to primerno nagrajene s stimulativnim razdeljevanjem doseženega dohodka.

(I-n)

Danes, ko smo priče vseh mogočih in nemogočih tekmovalij, tako od preizkušnje fizičnih in umskih pa do raznih spretnosti in zmogljivosti, bi bilo kar čudno, če ne bi tekmovali tudi varilci.

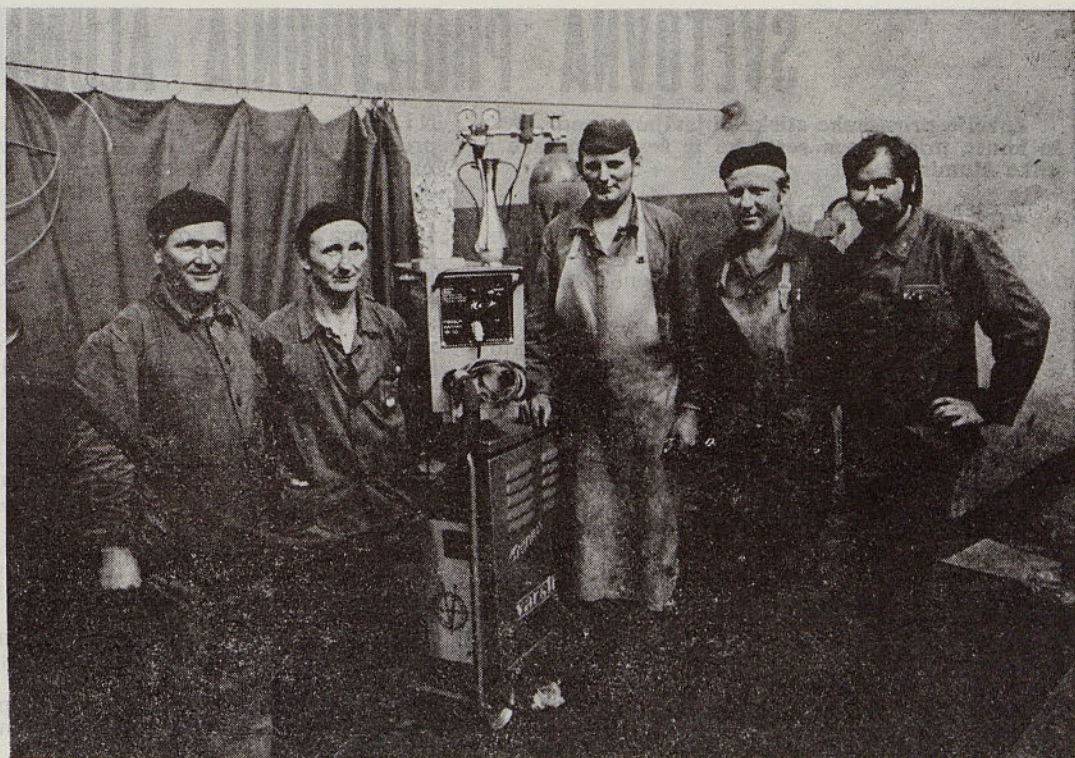
Zakaj pa ne?

Saj ljudje tekmujejo v vsem, kjer se lahko posameznik bolje izkaže od drugega in če ima takšno tekmovalje še določen namen, ki vodi k napredku in širši razgledanosti človeka; potem ni dvoma o tem, ali je takšno tekmovalje koristno ali ne. Seveda s tem ne mislim na razna tekmovalja, kdo bo popil več bokalov piva ali, kdo bo pospravil večje število špagetov, ali na celo tekmovalje o tem, kdo bo dje pljunil pečko ljubenice, temveč na tekmovalje o varjenju aluminija po TIG in MIG postopku.

Tega tekmovalja so se udeležili tudi naši varilci. Ker

primeru predstavlja elektrodo že kar dodajni material v obliki žice, ki je navita na kolut in potuje skozi šobo, skozi katero dovajamo zaščitni plin (argon) do varjenca. Ta postopek varjenja že dalj časa uporabljamo tudi v naši tovarni za varjenje aluminija pri remontu elektroliznih celic. In morda smo prav zaradi tega razloga sklenili, da gremo na tekmovalje, katerega so organizirali tovariši iz Impola v okviru proslave ob 150-letnici obstoja tovarne! Seveda jim je pri tem pomagal tudi republiški pripravljalni odbor za tekmovalja varilcev.

Moram reči, da so se potrudili, saj je bilo tekmovalje odlično organizirano, po treh kriterijih; teorija, kvaliteta in hitrost. V teoretičnem delu so varilci izpolnjevali 15 testnih vprašanj iz stroke in 5 vprašanj na temo Samoupravljanje. V praktičnem delu pa so

Varilci z vodjem

VARILCI SO TEKMOVALI

verjetno vsi ne veste, kaj pomenijo kratice TIG in MIG, oziroma, za kakšno vrsto postopka varjenja pravzaprav gre, naj to na kratko obrazložim.

TIG (tungstam inert gas) pomeni varjenje v zaščitnem

ocenjevali lepoto oziroma kvaliteto vara v vseh legah (horizontalno, vertikalno in nadglavno) in hitrost varjenja s spenjanjem.

Našo ekipo so sestavljali: Jakolič, Bedrač, Mlakar, Jerenku in jaz kot vodja ekipe.

Na koncu naj znova poudarim, da je osnovni namen tekmovalij varilcev na vseh nivojih izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje, pa ustvarjanje pogojev za boljšo kvaliteto in večjo delovno storilnost in ne nazadnje, da va-

rilca kot enega od nosilcev in ustvarjalcev materialnih dobrin dvignemo iz anonimnosti in njegovo delo predstavimo tudi širši javnosti. Torej si lahko takšnih in podobnih tekmovalij samo še želimo!

Na tem mestu bi se želel še

enkrat zahvaliti vsem varilcem-tekmovalcem za dosežene rezultate, posebej pa še tov. Jerenku za doseženo tretje mesto.

B. Urbančič

Kaj storiti, če je živilo pokvarjeno ali zdravju škodljivo?

Ko delavec pri uživanju nekega živila, npr. toplega obroka, ugotovi organoleptične lastnosti, zaradi katerih ga odvrča od jedila (zaradi zunanjega videza, vonja in okusa npr. pretirano začinjeno, netipičen oster vonj), da je v jedi sestavina ali »tujek«, ki ne spada v tisto jed, itd., lahko sumi, da je hrana lahko neprimerna in tudi pokvarjena.

Za tolmačenje izraza »pokvarjena hrana« priporočam, da preberete sestavek pod naslovom »Katera živila so zdravju škodljiva in katera so pokvarjena«, ki je bil objavljen v eni od prejšnjih števil našega glasila.

V takih ali podobnih primerih priporočamo, da ukrenemo naslednje:

1. Na delilno mesto pokličimo odgovornega vodjo, npr. vodjo izmene, delilko hrane in najmanj še eno pričjo, katerim delavec sooči sporno malico. Če je ob navzočnosti teh oseb ugotovljeno, da je delavec, kateri sumi, da je hrana pokvarjena, do svojih trditvev opravičen ali pa če pri tem vztraja sam ali še z drugimi delavci, je treba uvesti postopek: takoj poklicati na lice mesta zdravstvenega delavca iz obratne ambulante.
2. Ob prisotnosti oseb iz prejšnje točke zdravstveni delavec odvzame vzorec hrane od porcije delavca, ki je sprožil zadevo,

in jo da v aluminijasto posodo, katero pokrije in odvije s papirjem. Vzame najmanj dva vzorca. Enega od porcije delavca, drugega iz termo posode, od koder je bila hrana deljena. Ustreznih aluminijastih enolitriških posod s pokrovom mora imeti na razpolago vsako delilno mesto najmanj 6. Te porcije morajo biti razkužene, ovite s papirjem in vstavljene v polivinil vrečke, pa hranjene na suhem mestu.

Na ovite porcije z vzorcem živila napišemo naslednje podatke: zaporedna številka odvzetega vzorca, dan, ura in kraj odvzema (delilno mesto, iz porcije delavca, termos posode ipd.), naziv živila in na koncu še podpis osebe, ki je vzorec odvzela. Za tem je treba vzorec ustrezno zapečatiti.

3. Vzorce prevzame zdravstveni delavec in jih shrani v hladilnik ali pa pošlje v kuhinjo družbene prehrane, kjer jih je treba dati v zamrzovalno skrinjo.

4. Omenjeni postopek bi naj veljal za praznike, nedelje, proste sobote, popoldanske in nočne izmene. Ob dnevih dnevnih dopoldanskih izmen pa k temu postopku lahko pokličemo še službo varstva pri delu.

5. V obratu oz. jedilnici, kjer so bili odvzeti vzorci živila, je odgovorni vodja izmene dolžan, da to zadevo vpiše v raportno

knjigo. Zapis mora obvezno vsebovati naslednje podatke: dan in uro odvzema vzorcev, osebe, katere so bile prisotne, delavca, ki je zadevo sprožil ali zahteval, da so bili odvzeti vzorci in kratka obrazložitev — zakaj so bili vzorci odvzeti, zakaj delavec ni hotel tega živila užiti in podobno.

6. V primeru, da je pri jedi oziroma po njej prišlo do bruhanja ali povračanja, je postopek naslednji:

— ko zastrupljenec bruha, mu po možnosti pristavimo čisto posodo. Tako lahko zajamemo nekaj vsebine (zadostuje že količina ene kavne skodelice). Pri tem naj bodo prisotne najmanj tri osebe. Izmečki so lahko ostanki hrane, sluzasta tekočina, sestavine izbruhanne materije, če pa traja bruhanje dalj časa, vzamemo tudi blato zastrupljenca.

V teh primerih je treba takoj poklicati zdravstvenega delavca iz OA!

Glede jemanja vzorcev izbruhanne materije ukrepa zdravstveni delavec, kot je navedeno v prejšnjih točkah tega sestavka. Prav tako vodja izmene vpiše v raportno knjigo ta dogodek na način, kot je bilo že prej opisano.

-k

Naš najboljši varilec

plinu z netopljivo volframovo elektrodo. Varilec pri tem postopku z visokofrekvenčnim transformatorjem vzpostavi oblogo med varjencem in elektrodo. Material pa dodaja s strani kot pri plamenskem varjenju. Zaščitni plin, v našem primeru je to argon, dovajamo skozi porcelanasto šobo, v kateri je tudi wolframova elektroda. Na tak način lahko varimo v vseh položajih nerjaveča jekla in barvne kovine — v glavnem aluminij. Prednost je ta, da lahko varimo izredno tanke pločevine.

MIG (metal inert gas) pomeni varjenje v zaščitnem plinu s taljivo elektrodo. V tem

Jakolič je tekmoval v obeh postopkih, medtem ko so ostali trije tekmovalci le v MIG postopku. V dokaj ostri konkurenci tekmovalcev-varilcev (ITAS-Kočevje, INA-Lendava, IMPOL-Slov. Bistrica, ISKRA-Kranj, ZELEZARNA-Jesenice, TAM-Maribor) se je uspelo Jerenku plasirati na tretje mesto, kar je nedvomno lep upeh za mladega varilca, obenem pa tudi priznanje našemu kolektivu.

Na samem tekmovalju in na zaključni slovesnosti so naši varilci izmenjali precej izkušenj s člani ostalih ekip, kar ima brez dvoma mnogostanski pozitiven učinek.

Kam za 29. november?

Turist agent (TOZD CERTUS) Maribor nam je poslal zanimivo in privlačno ponudbo za 3-dnevni izlet ob Dnevu republike — v Budimpešti. Izlet je zelo pester in bi bil zelo primeren za sindikalne skupine, za kar je še dovolj časa, da se sindikalna vodstva odločijo in zberejo prijave. Sicer pa zbira prijave Turist agent, Partizanska c. 46, Maribor.

Natančnejše informacije lahko dobite pri predsednikih sindikalnih podružnic v TOZD oziroma delovni skupnosti Skupnih služb ali pa v izobraževalnem centru.

SVETOVNA PROIZVODNJA ALUMINIJA V LETU 1974

Zavoljo prostorske stiske objavljamo nadaljevanje in konec pričujočega sestavka iz šeste, junijske številke **Aluminija**.

ZAPADNA EVROPA

Zaradi nadpovprečnega porasta proizvodnje je Zapadna Evropa povečala svoj delež v svetovni proizvodnji na 24%. Povprečno izkoriščanje kapacitet je znašalo 90%.

Anglija je sicer povečala proizvodnjo za 16,5%, vendar svojih kapacitet, ki znašajo 365.000 ton, ni mogla izkoristiti, predvsem zaradi pomanjkanja energije in zaradi stavk. Od treh proizvajalcev primarnega aluminija v Angliji, dosedaj še nobeden ni najavil povečanja kapacitet.

Avstrija. Kapacitete obeh elektroliz so bile polno izkoriščene. Firma Vereinigte Metalwerke Randshofen najavlja povečanje kapacitet za 50.000 ton, vendar o tem še ni končne odločitve. Francija je ostala tretji največji proizvajalec aluminija v Evropi. Nobeden od proizvajalcev ni najavil načrtov za povečanje zmogljivosti.

Grčija je svoje kapacitete do kraja izkoristila O povečanju zaenkrat ni slišati in tudi realizacija že obstoječih projektov je odprta. Island je najmlajši evropski producent aluminija. Matična firma Alusuisse ne predvideva nobenih razširitev.

Italija. Njena proizvodnja se je sicer v letu 1974 zvišala za 15% nasproti prejšnjemu letu, vendar niso bila izpolnjena pričakovanja. Elektroliza na Sardiniji s kapaciteto 125.000 ton je začela obratovati in ni mogla obvladati začetnih težav. Povprečna izkoriščenost zmogljivosti v Italiji je bila le 70%. Do leta 1978 nameravajo na Sardiniji razširiti zmogljivost na 188.000 ton.

Jugoslavija. Z dograditvijo elektrolize v Šibeniku je znašala v začetku leta 1974 zmogljivost okrog 190.000 ton. Zaradi pomanjkanja električne energije pa kapacitete niso bile polno izkoriščene. V začetku leta je bilo predvideno, da bo možno proizvesti samo 123.000 ton aluminija. Med letom pa se je energetska situacija nekoliko popravila in je bilo proizvedenega več aluminija. V letu 1977 bi naj začela obratovati nova elektroliza v Mostarju in tudi obstoječi proizvajalci predvidevajo razširitve, tako da bi do konca 70-tih let dosegli skupno kapaciteto 350.000 ton.

Zapadna Nemčija. Obstajajo načrti za izgradnjo zmogljivosti za novih 140.000 ton; ti pa bodo realizirani šele proti koncu tega desetletja.

Nizozemska je v letu 1974 povečala svojo proizvodnjo za 66.000 ton in je v tem letu s 247.245 tonami na petem mestu v Evropi. To je dosegla na ta način, da je Pechiney postavil dve elektrolizi s 170.000 tonami letne zmogljivosti. Do konca leta 1978 bo dograjena še ena vrsta peči s 85.000 tonami.

Norveška je drugi največji proizvajalec aluminija v Evropi in njen delež znaša 19,7%. Španija še nadalje razvija industrijo aluminija. Kapaciteta 4 elektroliz je proti koncu lanskega leta znašala 215.000 ton. Lahko rečemo, da je s proizvodnjo 189.634 ton dosegla polno izkoriščenost. V letu 1977 bodo zmogljivosti tovarn povečane na 230.000 ton. V načrtu je še gradnja aluminijskega kombinata z 800.000 tonami glinice in 175.000 tonami aluminija. Prva faza bi naj začela obratovati leta 1978.

Švedska namerava povečati obstoječo elektrolizo od 85.000 na 135.000 ton. Nova vrsta peči bi naj začela obratovati koncem leta 1977 ali v začetku 1978.

Švica ne predvideva nobenih povečanj.

Turčija je s pomočjo Rusije zgradila tovarno glinice za 200.000 ton in aluminija za 60.000 ton. Glinica že obratuje, elektroliza pa zaradi pomanjkanja električne energije še ni pričela obratovati.

AZIJA

Nadpovprečni porast aluminijske industrije v Aziji se je v letu 1974 ustavil. Glavni vzrok za to je bila naftna kriza. Domala 70% energije za aluminij je na Japonskem proizvedeno iz nafte. Kapacitete so bile izkoriščene le z 82%. Japonska je kljub minimalnemu povečanju proizvodnje ostala tretji največji proizvajalec aluminija na svetu. Čeprav obstoječe zmogljivosti niso bile polno izkoriščene, so bile lani dograjene nove, ki pa še niso pričele obratovati.

Celotne kapacitete japonske aluminijske industrije so v začetku 1975 znašale 1,41 milijona ton. V naslednjih treh letih predvidevajo povečanje za nadaljnjih 300.000 ton. Poleg tega pa nameravajo japonske družbe investirati tudi v projekte izven Japonske.

Indija. Že v letu 1973 je bila nasproti prejšnjemu letu proizvodnja znižana, v letu 1974 pa je ponovno padla. S 128.800 tonami je količino primarnega aluminija dosegla nivo let 1968/69. Takšno zmanjšanje je bila posledica izrednega pomanjkanja energije in delavskih nemirov. Za povečanje proizvodnje obstajajo načrti za 400.000 ton, vendar jih stalno zavlačujejo in ne pride do realizacije.

AFRIKA

Kapacitete primarnega aluminija so v začetku leta 1975 dosegle 290.000 ton in bi se do konca sedemdesetih let naj povečale na 500.000 ton.

AMERIKA

Na ameriškem kontinentu se v letu 1974 možnosti za proizvodnjo primarnega aluminija niso bistveno spremenile in so znašale v začetku letošnjega leta okrog 5,88 milijona ton, zato pa so bile izkoriščene kar z 97,6%.

ZDA proizvajajo 32% vsega aluminija in so s tem največja država — proizvajalka.

V načrtu je gradnja nove elektrolize za 85.000 ton, vendar z gradnjo ne morejo pričeti, ker se zaradi varstva okolja ne morejo zediniti za lokacijo.

Kanada svojih proizvodnih zmogljivosti, ki znašajo okrog 1,1 milijona ton, ne more polno izkoriščati. Proizvajalci navajajo kot vzrok tehnične težave ter so napovedali modernizacijo in razširitev za 270.000 ton. Realizacija teh projektov pa je odvisna od situacije na trgu in od finančnih možnosti.

Brazilijska je največji južnoameriški proizvajalec aluminija. Njene sedanje proizvodne zmogljivosti znašajo 120.000 ton letno in jih nameravajo do leta 1978 povečati za 220.000 ton. Poleg tega potekajo pogovori z Japonsko za ustanovitev mešane japonsko-brazilske družbe, ki naj bi pričela s proizvodnjo leta 1980; v začetku sicer s 40.000 tonami in možnim povečanjem na 600.000 ton.

Venezuela. Tudi Venezuela se pogovarja z Japonci glede udeležbe za gradnjo elektrolize.

Argentina. V Argentini je pričela obratovati avgusta 1974 prva elektroliza. Do leta 1976 bi naj, po predvidevanjih, dosegla kapaciteto 144.000 ton.

AVSTRALIJA IN OCEANIJA

S proizvodnjo 330.000 ton sta zabeležili 95% izkoriščenost zmogljivosti. Tudi v Avstraliji in Novi Zelandiji predvidevajo znatno povečanje aluminija.

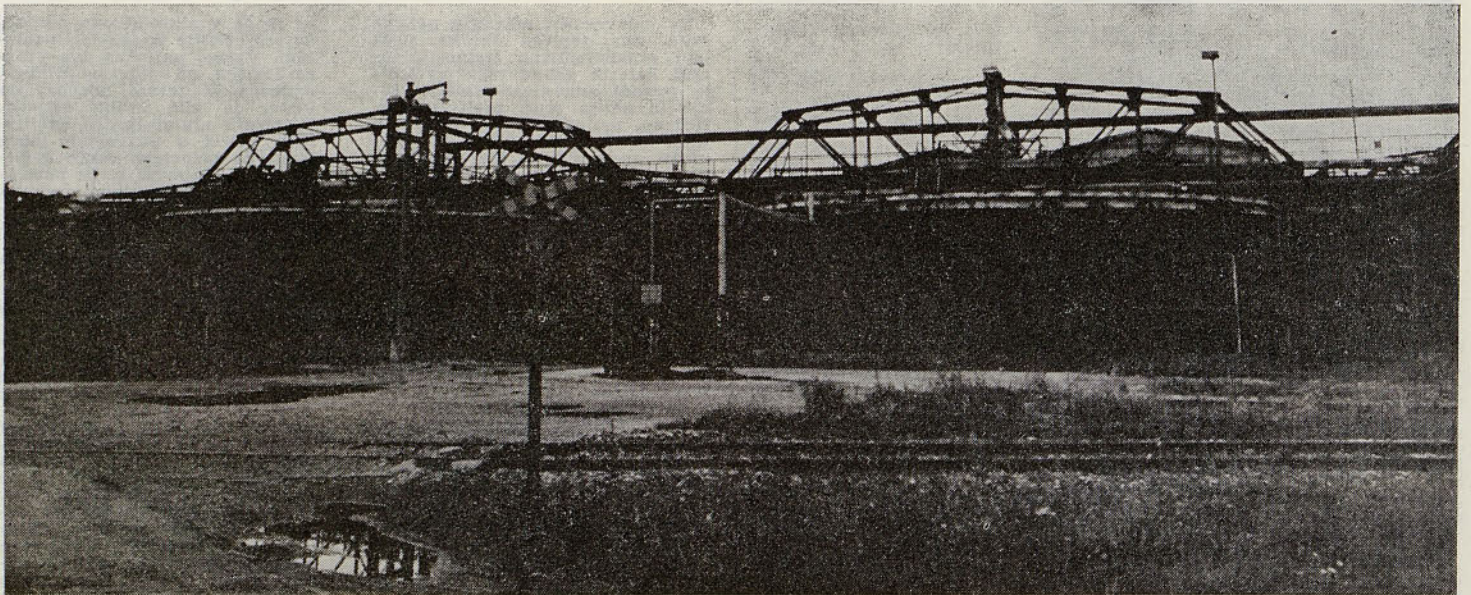
ZAKLJUČEK

Od leta 1950 je svetovna proizvodnja primarnega aluminija brez prekinitve stalno naraščala. Letni povprečni porast v teh 24 letih je bil 9,6%. Po podatkih za prvi kvartal 1975 in po najavljanih omejitvah proizvodnje je pričakovati, da se bo v zapadnem svetu proizvodnja v letu 1975 zmanjšala proti prejšnjemu letu. V vzhodnih državah pričakujejo sicer povečanje proizvodnje, vendar pa je vprašanje, če bo možno doseči izenačenje.

Vrsta samoupravnih sporazumov, katere domala ni moč goče po vrsti naštetih, zahtevata od vsakega zaposlenega člana v naši delovni skupnosti maksimum napora; poleg rednega opravljanja svojega dela na delovnem mestu mora še aktivno sodelovati na zborih delavcev in se vključevati v razprave, ko je potrebno odločiti o samoupravnih aktih, ki so življenjsko pomembni za vse nas.

Toda glede na dosedanje izkušnje in bodoče naloge se v zvezi s tem zastavlja vprašanje, ali je naš delavec tudi v stanju tako hitro »premle-ti«
izdatna gradiva, ki predstavljajo zelo obširne samoupravne sporazume.

Res je, da je naš neposredni proizvajalec tisti (vsaj naj bi bil), ki odloča o vsem, kar se v njegovi delovni organizaciji dogaja, zato mora tudi aktivno sodelovati v teh prizadevanjih. Zagotovo pa vsega niti

Dekantacija

DELO IN URESNIČEVANJE SAMOUPRAVNIH NALOG STA SKUPNI NALOGI

Z enotnimi stališči pred zборе delavcev

ne zmore; nekaj zaradi opravljanja dela na delovnem mestu, nekaj pa tudi zaradi tega, ker mu je vrsta zadev še nejasna, saj se tudi v naših sporazumih pojavljajo besede, katerih resnično marsikdo ne razume in mu tega ne kaže niti malo zameriti. Naši zbori delavcev so poleg ustave

pravice in dolžnosti že pokazali tudi vrsto slabosti, katere bo potrebno spremeniti in jih prilagoditi potrebam, željam in notranjim problemom gospodarjenja, ki pa — logično — ne sme biti v nasprotju z ustavnimi določili in z našo zakonodajo.

O pomembnih samoupravnih sporazumih, predvsem še sedaj, ko je toliko govora o samoupravnem sporazumu o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela, o sporazumu o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, planu UNIALA za leto 1975, poslovanju v prvem pol-

letju, srednjeročnem razvojnem programu UNIALA do leta 1980, o nakupu poslovnih prostorov za potrebe UNIALA — združene industrije aluminija Maribor, in podobnem, je vsekakor nujno potrebno, da sleherni delavec resnično ve, zakaj gre, kakšne koristi nam vse to prinaša in še marsikaj.

Prav nekatere obrazložitve na dosedanjih zborih delavcev pa so bile tako meglene, da resnično marsikdo ni vedel, za kaj gre in je pač ob koncu dvignil roko, ker je poleg sebe videl sodelavca, da je to že storil.

(Nadaljevanje na 9. strani)

Z enotnimi stališči pred zборе delavcev

(Nadaljevanje z 8. strani)

In kako iz te zagate? Ponovno trdim, da vzroke za take »kikse«, če jih seveda lahko sploh tako imenujemo, pripisujemo delovanju naših sindikalnih skupin in sindikalnih organizacij, predvsem v TOZD, ker vse premalo že v pripravljalni fazi pripravijo delavce na to, da gredo na zборе vsaj delno seznanjeni, ne pa, kot se dogaja, da prideš na zbor, pa sploh ne veš za kaj gre, kdo bo o posameznih vprašanih poročal in podobno.

Tudi pomanjkanje prostorov v nekaterih TOZD je aktualno, saj se ponekod — na primer v TOZD tovarna glinice — sestajajo delavci v resnično neprimernih prostorih, ki kljub obljubam od mnogo let nazaj še danes niso urejeni, nasprotno: vedno slabši so! Morda kdo meni, da je to malenkost, pa ni, kajti tudi prostori so v takih primerih še kako važni. Če se nekdo stiska in stoji po dve uri v neprimernem prostoru, kjer je vroče, ropot, prah in podobno, potem si lahko predstavljamo, kako se počuti in da se mu zelo mudi ven, ne glede na to, o čem poteka razprava.

Seveda niso le to osnovni krivci za mnoge neurejene zadeve v zvezi z zbori, sejami raznih komisij in svetov, saj je te treba iskati tudi med nami samimi. Razne seje sve-

tov pri DS TOZD so večkrat nesklepčne in — razumljivo — se najde v najbolj nezavidnem položaju predsednik takega sveta ali komisije, ki ima nalogo, da do seje DS TOZD pripravi določene pripombe, dopolnitve, predloge in podobno. Mnogi se namreč še vedno ne zavedajo, da je tudi opravljanje dela v samoupravnih organih povsem povezano z delom na delovnih mestih in da je to poslanstvo potrebno dosledno izvajati. O sklepčnosti in različnih mnenjih o tem vprašanju sem že pisal. Vsekakor pa bo tudi tukaj potrebno napraviti korenite spremembe.

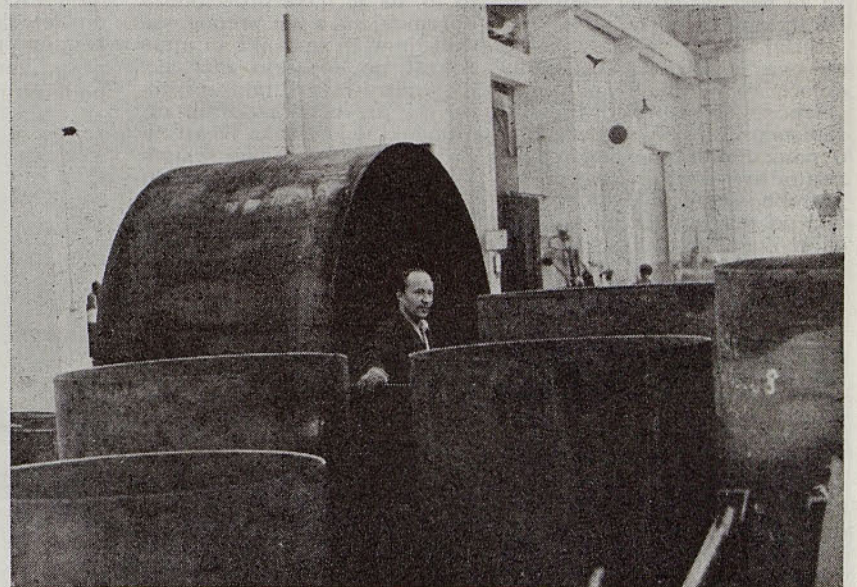
Seveda pa je vse tako povezano eno z drugim, pa je nujno potrebno najti skupna stališča, če hočemo v bodoče še govoriti o samoupravi in podobnem.

Že uvodoma sem omenil, da je pred nami še vrsta samoupravnih sporazumov in pra-

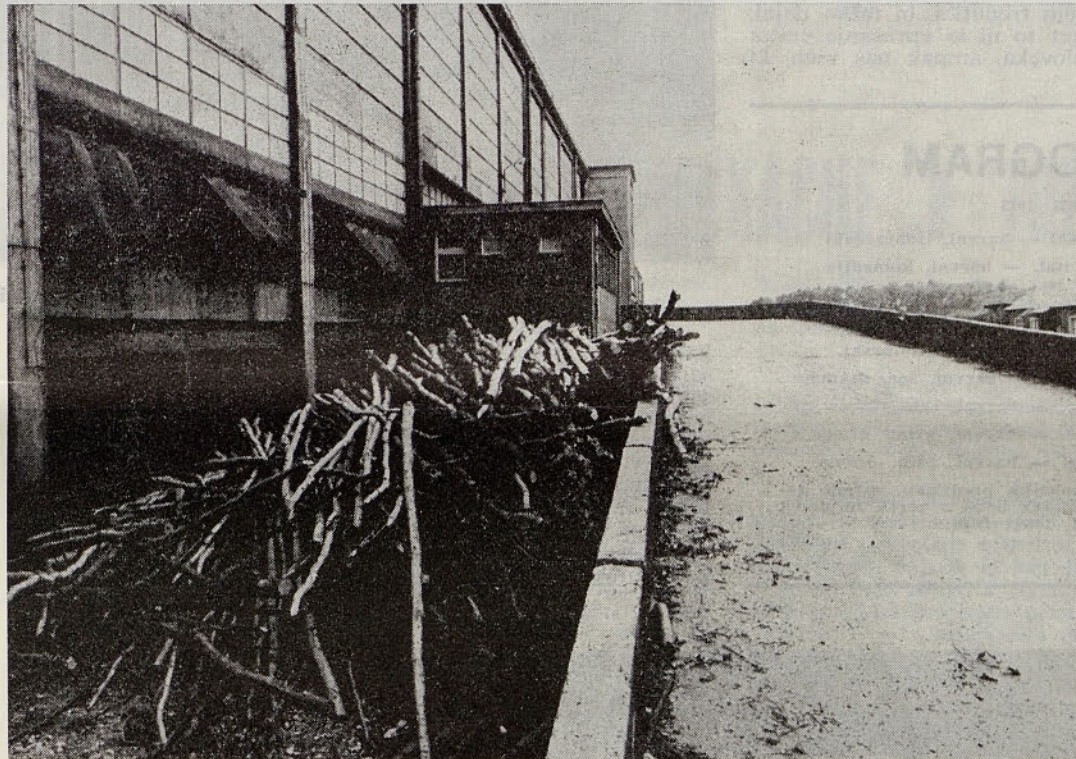
komisije, ki bi samoupravni delu pregledale, predelale in pripravile svoja stališča, pri-

delu pregledale, predelale in pripravile svoja stališča, pri-

za razpravo v DS TOZD. Menim, da je vse skupaj le prekomplicirano in da bi se o

Oblike

»Koli«

vsem tem morali temeljito poprej pogovoriti in šele nato z konkretnimi stališči priti med delavce na zборе, kjer potem prav gotovo ne bi bilo takih scen in nejasnosti, kot je to večkrat sedaj.

Svoj prispevek zaključujem z mnenjem, da morajo pri pripravljanju in sprejemanju teh aktov resnično sodelovati vsi delavci, ne glede na to, kje kdo dela; seveda pa temu ustrezno tudi odločno zahtevati konkretna stališča in mnenja, da bo obravnavano gradivo resnično jasno vsem zaposlenim v TGA.

Nedvomno bomo o tem še morali spregovoriti, toda mnogo bolje bo, če bomo to poprej že zaključili s konkretnimi skupnimi akcijami in uspeh prav gotovo ne bo izostal!

France Meško

IZKUŠNJE DRUGIH

Organizacija družbene prehrane v aluminijem kombinatu Titograd

Dosedaj posluje družbena prehrana v okviru Skupnih služb, vendar bo v bližnji prihodnosti samostojen IOZD.

Ekonomska cena toplega obroka je 360 dinarjev; od tega plača delavec 80 dinarjev, ostalo delovna organizacija.

Delavci ne dobijo blokov kot pri nas, ampak bone, za katere lahko kupijo tudi suho hrano ali mrzlo malico, sadje, sokove in podobno. Kioski za hladno malico ter za nakup sadja in sokov so na vratarnicah podjetja.

Topel obrok je pester, saj je vsak dan na jedilniku 5 različnih vrst hrane.

Skupno dela v obratu družbene prehrane 35 ljudi, ki opravljajo tudi vso administrativno delo za ta obrat; zajete so tudi delilke hrane.

Morebitne izgube, ki nastanejo zaradi malomarnosti osebja, so sicer poravnane iz sklada skupne porabe, vendar krivci za nastalo izgubo ne dobijo variabilnega osebnega dohodka.

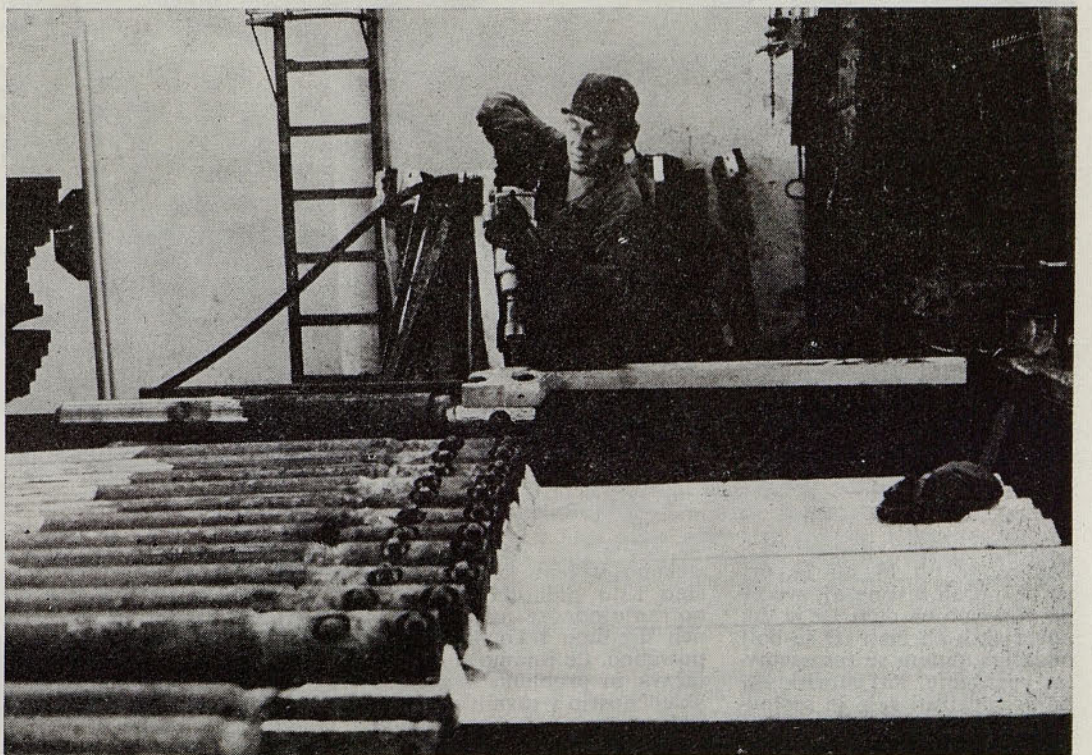
Dnevno pripravljajo do 2000 obrokov hrane.

Po razgovoru s predsednikom sindikata AK Titograd

vilnikov in da se je potrebno na predhodne razprave dobro pripraviti. Vsekakor pa imam občutek, da bodo skupna stališča morali najprej najti tam, kjer take samoupravne akte pripravljajo in od koder gredo potem naprej — to je v strokovnih službah, kjer delajo, in v naši sindikalni organizaciji. Mnogokrat slišimo zelo različna mnenja, češ da samoupravni akti ne gredo z enotnimi mnenji in stališči med delavce. Kako naj potem delavci rešujejo določene stvari, če niso predhodno temeljito pripravljene in razčiščene?

Zadnji primer to moje mnenje samo potrjuje!

Sindikalna organizacija se zavzema za to, da bi bil sleherni samoupravni sporazum ločen in posebej pripravljen, strokovne službe, ki na tem delajo, pa menijo, da bi najti bili združeni v eni brošuri. Pa tudi DS v TOZD so imeli eni tako mnenje, drugi zopet drugačnega. Eni so imenovali

Vijačenje

Več dilem, katere je treba razrešiti

V zadnjem času smo vse bolj priča stvarim, ki zanesljivo nimajo preveč skupnega z besedo »samoupravljanje« in v precejšnji meri hromijo delo samoupravnih organov in v nadaljevanju celo ustvarjajo še večje probleme v proizvodnji, probleme, katere bi namreč morali odpravljati.

Že na začetku torej vprašanje, katerega sem zapisal v nadnaslovu: kje je iskati vzroke za nesklepčnost raznih sej DS in komisij v TOZD?

Slišal sem že večkrat, da ta ali ona seja DS v TOZD ali določene komisije ni bila sklepna. To sem videl tudi iz zapisnikov, ko so razpravljali o pomembnih zadevah, pa je razumljivo zaradi tega bilo potrebno soglasje k sklepu bodisi po telefonu ali kako drugače! Zgodí se tudi, da pač ta ali ona seja ni vedno sklepna, vendar to ne bi smel postati vsakodnevni pojav in se razširjati še naprej. Kje so torej vzroki? Ali resnično v tistih štirih ali petih starih tisočakih, katere nekateri dobijo, drugi pa spet ne in podobno! Predvsem se sliši glasove tudi iz nekaterih sindikalnih skupin, kjer poverjeniki, ki so člani IO OOS v TOZD, pravijo, da v prostem času ne bodo hodili na sestanke in seje, ker pač za to ne dobijo nobenega nadomestila. Logično, to velja predvsem za tiste poverjenike, ki delajo v izmenah in jim prav gotovo ni prijetno, če gredo zjutraj z nočnega dela

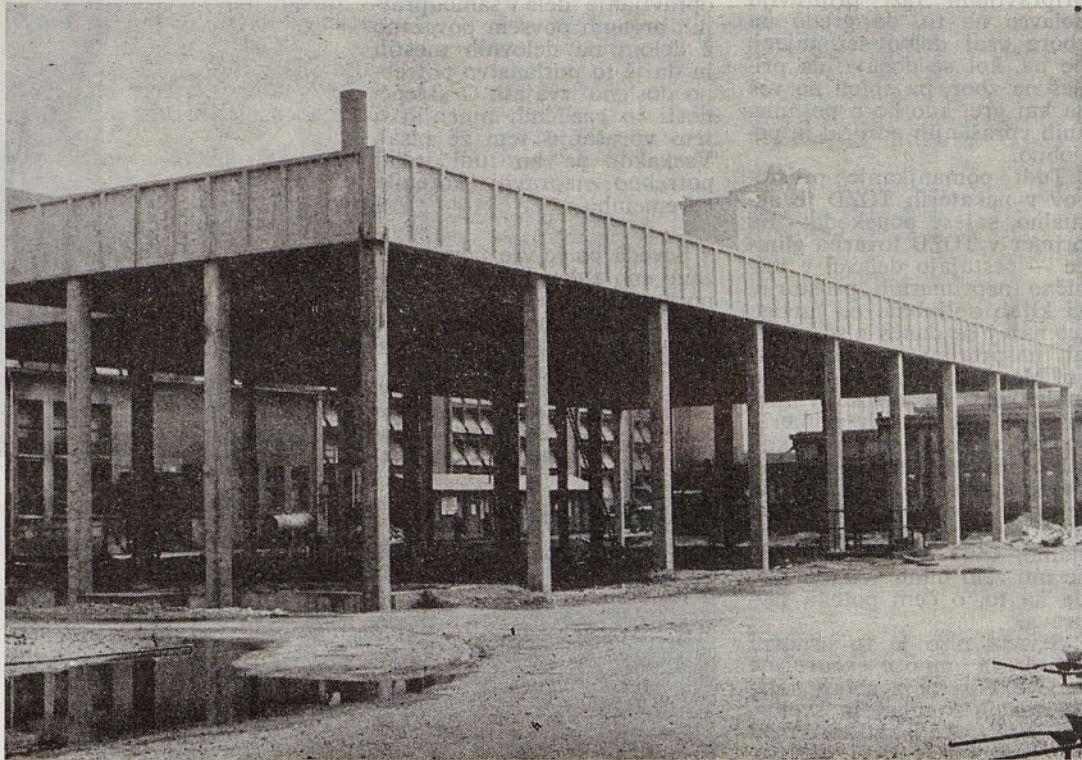
kakor pa je treba najti tak način, ki bi najbolj usrezal trenutnemu stanju. Res je tudi to, da je naša proizvodnja obremenjena z vse prepogostimi sejami in sestanki, ki mnogokrat ne dosežejo zaželenega smotra in gre tako v izgubo vse preveč dragocenih ur. Mnogokrat je vzroke iskati tudi v tem, da so mnogi sestanki ali seje pripravljene zelo slabo in se prav zato predolgo zavlečejo. To vsekakor vpliva na človeka, ki povzruha vsega ni niti dobro spočit. Ali je torej pri vsem spornih le tistih nekaj tisočakov ali pa kaj drugega? Že svoj čas sem omenil v nekem sestavku, da so vse prevelike razlike, kar, razumljivo, še bolj negativno vpliva na določene ljudi in medsebojne odnose. Trdno sem prepričan, da nekaj pri vsej zadevi ni v redu. Ali sedaj urediti takšen način, da bo zadoščeno vsem tistim, ki žrtvujejo svoj prosti čas, ali pa vso zadevo urediti na način, ki bi vsaj večinsko bil sprejemljiv za vse. Kako in kaj storiti v tem trenutku, bi težko dejal, ker to ni le vprašanje enega človeka, ampak nas vseh, ki

veljajo nadomestila za izgubljeni prosti čas, če ga nekdo prebija na sejah (razen seveda v ZK). Logično pa naj bodo seje le v primerih, ko so resnično potrebne in koristne, ne pa zaradi tega, da pač izpolnimo nekakšen program, v

tem, ker je veliko število ljudi obremenjenih na raznih področjih in razumljivo ne morejo biti prisotni povsod, nasproti pa še cela vrsta dobrih delavcev stoji ob strani in ne želi niti slišati kaj o tem, da bi kjerkoli sodelovali. Mnogokrat namreč od raznih ljudi, ki so v svetih in komisijah, zahtevamo vse preveč; tega pa poleg svojega

Predem zaključim ta sestavek, želim le to, da bi to vprašanje enkrat dokončno spravili z dnevnega reda in da se ne bi bilo v bodoče treba spraševati o tem, kje in zakaj nastajajo vzroki za nesklepčnost mnogih naših sej. Te torej spravimo v takšen okvir, da bodo resnično uspešne in koristne za ves naš kolektiv!

F. Meško

Ogrodje poslopja za predelavo žindre

KINO PROGRAM

ZA OKTOBER 1975

3. Ljubezen je le beseda	nemški — barvni, ljubezenski
7. Mortadella	am. ital. — barvni, komedija
10. Lovci na ocene	ital. — barvni, vestern
14. Črni izziv	amer. — barvni, drama
17. Pustolovca v zraku	ital. — barvni, pustolovski
21. Prišel bo moj dan	angleški — barvni, soc. drama
24. Sex Shop	franc. — barvni, seks drama
28. Na meji norosti	franc. — barvni, krim. drama
31. Démoni	amer. — barvni, psih. drama

S 1. oktobrom bodo ukinili sobotne predstave, zaradi nezadostnega števila obiskovalcev. Predstave bodo v torek in petek ob 19. uri in bo vsakikrat na sporedu drugi film.

Uprava

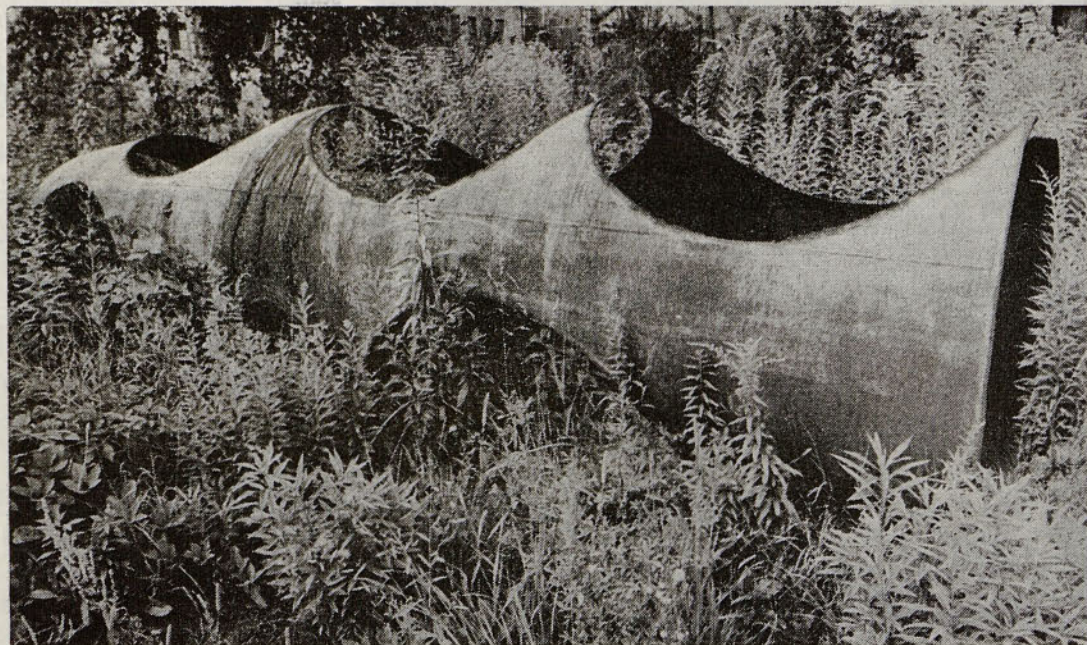
katerem je zapisano, da bi naj seja bila vsak mesec. Osebo sem na stališču, da ni nikakšnega opravičila niti motiva za to, da določeno število ljudi, ki so v odboru, svetu ali DS, dobi nadomestilo, drugi, ki delajo v raznih komisijah in IO OOS, pa nič. To je razlikovanje, kateremu ne bi smelo biti prostora med nami. Če so

rednega dela ne zmorejo, še posebno takrat, če delajo v izmenah.

Tega mnogokrat noče nihče priznati, kot da temu ni tako. Biti aktiven družbenopolitični delavec v tovarni in na območju krajevne skupnosti, v občini in tako naprej, poleg svojega vsakdanjega dela seveda, to ni niti malo lahko in zahteva od vsakega mnogo napore. Morda bo nekdo drugačnega mnenja, toda prav gotovo se bodo s tem strinjali tisti, ki so to že okusili ali pa so pravkar v takem okolju močno vpreženi. Ne mislim, da so le nadomestila ali takoiimenovane sejmne osnovni vzrok za mnoge nesklepčne seje in sestanke, prav gotovo pa je to eden od bistvenih vsaj sedaj.

Mnogo je bilo že razmišljanja o tem, da bi pomembnejše seje samoupravnih organov predstavili v popoldanski ali takoimenovani prosti čas, vendar tudi v tem ne vidim pomembnejše rešitve, ker tisti, ki delajo v izmenah, ne bi prav nič pridobili. Logično bi bilo, da bi najprej pripravili določeno analizo stroškov in ugotovili, ali je škoda večja v proizvodnji, če so seje v delovnem času ali pa bi bilo ugodnejše priznati sejmne za izgubljeni prosti čas.

Razumljivo, pa bi bilo najboljšje, če sejmni sploh ne bi bilo in bi tako resnično bili tudi na sejah in sestankih vsi enakovredni. Toda čas nas je, tako izgleda, tudi na tem področju prehitel, zato nam je vse to že močno vkoreninjeno in nas ne bo tako lahko prepričati o nasprotnem.

»Raketa«

domov, že ob 13. ali 14. uri pa bi morali biti nazaj, zvečer pa ponovno na delu. Če je tak poverjenik ali član IO še bolj oddaljen, potem se res zastavlja vprašanje, kaj storiti, kako organizirati seje in sestanke, da bi vsaj delno zadovoljili vse člane! Tega sicer, kar zadeva tiste iz izmen, ne bo mogoče nikoli odpraviti, vse-

delamo v tem kolektivu in smo zato tudi dolžni, da si notranje odnose na vseh ravneh uredimo tako, kot je to potrebno. Če imamo določene težave in probleme v zvezi s sklepčnostjo v raznih organih, potem nam je jasno, da smo za to krivi sami in ne moremo krivce iskati drugje. Zakaj ne bi končno le uredili, da

seje resnično nujno potrebne, potem naj velja to za vse, ki aktivno delujejo, ne glede na to, v kaki komisiji ali svetu so. Potem bodo odpadla vsa negotovanja in pripombe, češ, mene nihče nima pravice siliti in od mene zahtevati, da se udeležujem sej v prostem času. Vzroke nesklepčnosti je treba mnogokrat iskati tudi v

Graški sejem zopet vabl

Koncem septembra bo v Gracu ponovno odprt že znani Graški sejem in bo trajal od 27. septembra do vključno 5. oktobra 1975. Kot vsako leto doslej, je tudi letos uprava sejma na tiskovni konferenci seznanila novinarje in predstavnik turisticnih podjetij o glavnih značilnostih sejma.

V sejem je vključen letos tudi gradbeni oddelek, kar je še toliko bolj pomembno, ker zaradi vsepobno gospodarske recesije v Evropi taki specializirani sejmni postopoma odpadajo. Precejšen poudarek bo na turizmu, kar bo še posebej možno videti na skupni »Razstavi narodov«.

Gastronomija je druga privlačna razstava, ki vključuje tekmovanje kuharjev — poklicni: amaterji. Potem je tu še razstava »Vse za otroka«, pa še mnogo zanimivih razstav in novitet.

Jugoslovanski dan bo v torek, 30. septembra s tiskovno konferenco in sprejemom za goste. Zanimiva bo tudi razstava za mizarje, kateri bodo imeli svoj dan — dan mizarjev, potem bo še dan vajencev — učencev v gospodarstvu in še in še.

Naše potovalne agencije bodo organizirale prevoze z avtobusi kot tudi prodajo vstopnic za dinarje. Certus iz Maribora nam je po svojem Turist-agentu poslal ponudbo za prevoz in vstopnico za borih 90 din ob pogoju, da bo avtobus zaseden vsaj s 40 osebami.

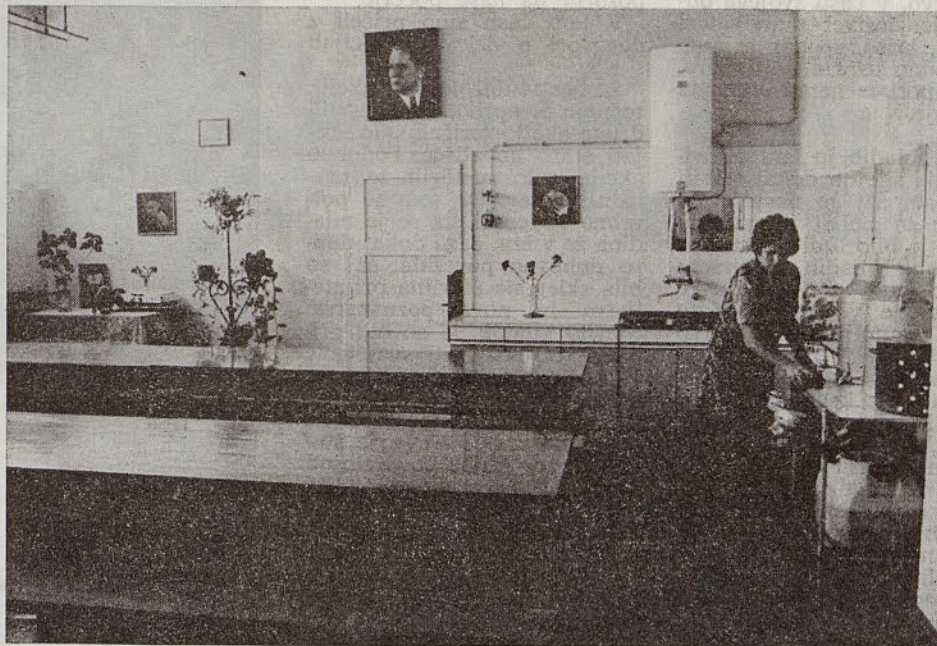
OD KOD INFORMACIJE?

Uredništvo Aluminija se večkrat poslužuje raznih zanimivih informacij iz dela in življenja drugih delovnih kolektivov. Danes objavljamo delen seznam kolektivov, od katerih dobivamo njihova glasila, ki nam služijo kot vir za razne informacije. Posebnost med naštetimi listi je »SKOZI TAM«, ki ne dovoljuje nobene uporabe informacij; služi lahko le za informiranje urednika, kar pa našim bralcem ne koristi. Izjemoma ga lahko uporabimo kot vir le z odobritvijo uredništva.

Našeta glasila dobivamo v zamenjavo za naše glasilo Aluminij; tega njihova uredništva prav tako lahko uporabljajo za vir informacij o delu in življenju pri nas, v naši tovarni.

1. »ALPLES«, glasilo delovne skupnosti Alpes — Železniki.
2. »CINKARNAR«, glasilo delovnega kolektiva cinkarne Celje.
3. »ETA«, glasilo kolektiva tovarne elektrotermičnih aparatov.
4. »ELEKTROGOSPODARSTVO«, glasilo delovnih kolektivov elektrogospodarskih organizacij Slovenije.
5. »GOSTOL«, glasilo delovne skupnosti goriških strojnih tovarn in livarn Nova Gorica.
6. »GRADISOV VESTNIK«, glasilo Gradisa.
7. »INFORMATOR« rudnika Mežica.
8. »INFORMATOR«, list za informacije, Gorenje, t.g.o. Velenje.
9. »INFORMACIJE«, Zveza sindikatov Slovenije, kraško-obalni svet Koper.
10. »KOLEKTIV«, glasilo delovnega kolektiva tovarne farmacevtskih in kemičnih izdelkov LEK Ljubljana.
11. »LIVAR«, časopis delovne skupnosti mariborske livarne Maribor.
12. »LESNINAR«, glasilo temeljnih organizacij združenega dela Lesnina Ljubljana.
13. »LITOSTROJ«, glasilo delovnega kolektiva Litostroj.
14. »LUŠKI GLASNIK«, glasilo delovne skupnosti LUKA — KOPER.
15. »METALURG«, glasilo delovnega kolektiva Industrije metalnih polizdelkov Slovenska Bistrica.
16. »MLADI PROIZVAJALEC«, glasilo delovnega kolektiva Mehanotehnike Izola.
17. »NAŠA TOVARNA«, glasilo delovne organizacije Metalna.
18. »NAŠA POT«, glasilo delovnih skupnosti sestavljene organizacije združenega dela kmetijsko-prehrambeni kombinat sedežem v Ptuj.
19. »PTT NOVICE«, glasilo PTT delavcev Slovenije.
20. »RUŠKI DELAVEC«, glasilo delavcev tovarne dušika Ruše.
21. »RUDAR«, informativni list poduzeća za proizvodnjo, unutrašnju i vanjsku trgovinu.
22. »SLOVENIJA-PARALELE«, gospodarstvo, družbena revija.
23. »SAVA«, glasilo delovne skupnosti zavarovalnice Sava.

24. »SKOZI TAM«, izdaja delovni kolektiv DO tovarna avtomobilov in motorjev Maribor.
25. »STORSKI ZELEZAR«, glasilo delovnega kolektiva Zelezarne Štore.
26. »TOMOS«, glasilo delovnega kolektiva tovarne motornih vozil Tomos Koper.
27. »ZVEN JEKLA«, glasilo delovnega kolektiva JEKLO, tovarne bazenske tehnike in kovanih izdelkov — Ruše pri Mariboru.
28. »ALUMINIUM«, list kolektiva kombinata aluminia Titograd.
29. »FAP-FAMOS« list združenog preduzeća FAP-FAMOS.
30. »PRVOMAJAC«, list radnog kolektiva PRVOMAJSKJE.

NAJLEPSA JEDILNICA

V TGA imamo nekaj lepo urejenih jedilnih prostorov, vendar pa takih, kot je jedilnica v strojnici Aluminija, ni nobene. Jedilnica je vzorno urejena, lepa in daje občutek domačnosti.

Za tako urejeni jedilni prostor gre največ zaslug tamkajšnjim delavcem, kateri so za notranjo ureditev marsikaj sami prispevali. Pri tem pa lahko damo še prav posebno priznanje delilki hrane — Mariji SPOLJAR.

— k

KAKO ORGANIZIRATI SAMOUPRAVLJALSKE KOMUNIKACIJE V TOZD?

Objavljamo pričujoči prispevek Dušana Rebolja kot nadaljevanje iz letošnje druge številke. V prejšnjih številkah ga nismo mogli objaviti zaradi prostorske stiske.

5. INFORMATIVNA SLUŽBA ALI CENTER ZA OBVEŠČANJE

To je specializirana strokovna dejavnost ali služba, katere zaposleni skrbijo za organizacijo in funkcioniranje sistema obveščanja v organizaciji in za uresničevanje principov samoupravljalškega komuniciranja in tudi sami obveščajo člane delovne skupnosti. Zagotavljajo pa tudi pretakanje informacij o dokumentacijskem gradivu in predlogih predlagateljev sklepov in odločitev, ki jih ti pripravljajo za organe samoupravljanja, do članov delovne skupnosti, zbirajo njihove pripombe in ugotavljajo njihovo mnenje kot odmev ali »feed back« na predloženo gradivo in predlagane sklepe posredujejo vsem organom samoupravljanja, predlagateljem dokumentacijskega gradiva in sklepov ter o tem seznanjajo tudi ves delovni kolektiv. V informativni službi ali centru za obveščanje zaposlene osebe skrbijo, da izpolnjuje vsaka informacija, ki jo služba emitira ali objavi, osnovne kriterije dobre informacije:

POPOLNOST, CELOVITOST, OBJEKTIVNOST, PRAVOČASNOST IN RAZUMLJIVOST

Fazvijati morajo najprimernejše kanale ali načine obveščanja — od sestankov, plakatov, biltenov, memorandumov do glasila delovne skupnosti in razglasne postaje. Ugotavljati morajo njihovo uporabnost in učinkovitost glede na razmere, ki vladajo v organizaciji, in glede na naravo članov delovne skupnosti kot osnovnih uporabnikov sistema obveščanja.

Podobno kot za tajništvo organov samoupravljanja velja tudi za informativno službo ali center za obveščanje, naj si tako dejavnost v večjih organizacijah združenega dela na vsak način omislijo. V sindikatih Slovenije se je v večletnih prizadevanjih na področju obveščanja v organizacijah združenega dela izoblikovalo stališče, naj ima tako službo ali center vsaka organizacija združenega dela, ki zaposluje več kot 500 delavcev ali če ima več TOZD. V manjših organizacijah pa zadošča, če zaupajo to nalogo enemu od primerno izobraženih in usposobljenih sodelavcev ter ga zaradi takega dela razbremenijo nekaterih drugih poslov. Morebiti bi kazalo zlasti v manjših in srednje velikih organizacijah združenega dela odpreti delovno mesto referenta za obveščanje, ki bi opravljal vse organizacijske in tehnične posle za organe samoupravljanja, pa organiziral primerno obsežen sistem obveščanja članov delovne skupnosti!?

UVELJAVITI MORAMO USTREZEN MEHANIZEM KOMUNICIRANJA

Za uspešno in usklajeno delo vseh naštetih udeležencev v samoupravljalških komunikacijskih razmerjih, ki naj uresničujejo načelo javnosti dela predstavnih organov in pravico zaposlenih do neposrednega samoupravljanja — pa seveda tudi iz te pravice izhajajoče dolžnosti! — predlagam shemo komuniciranja, ki naj temelji na naslednjih predhodnih določilih ustreznega organa samoupravljanja, zapisanih v ustreznem poslovniku ali samoupravnem sporazumu o delu teh organov:

1.

Redne seje centralnega ali osrednjega sveta delovne skupnosti (delavskega sveta) organizacije združenega dela so enkrat na mesec (na primer vsak prvi ponedeljek v mesecu, torek ali sredo, če sovpade ponedeljek s prostim dnevom).

2.

Redne seje kolektivnih izvršilnih organov (odborov in komisij) centralnega ali osrednjega sveta delovne skupnosti organizacije zdru-

ženega dela so vsak teden (na primer poslovnega odbora ob torkih, odbora za kadre ob petkih, komisije za kršitev delovnih dolžnosti ob sredah itd.).

3.

Redne seje svetov (delavskih svetov) temeljnih organizacij združenega dela oziroma zborov delavcev so enkrat mesečno; toda najmanj en teden pred rednimi sejami centralnega sveta ali osrednjega (delavskega sveta) delovne skupnosti organizacije združenega dela.

4.

Predlagatelji dokumentacijskega gradiva in pripravljalci predlogov, sklepov in odločitev organov samoupravljanja so dolžni predložiti dokončno oblikovane materiale in predlagane alternativne odločitve o problemih, pojavih in dogodkih, o katerih je treba odločiti, sedem dni pred sejami pristojnih organov za odločanje. Predlagatelji in pripravljalci predlogov morajo biti tudi vseskozi v tesnih stikih s tistimi, ki so v organizaciji zadolženi za obveščanje članov delovne skupnosti in za funkcioniranje sistema samoupravljalškega komuniciranja.

5.

Tajništvo ali administracija organov samoupravljanja mora razdeliti popolno in razmnoženo gradivo z ustreznim vabilom za vsako sejo organa samoupravljanja vsem njegovim članom, tistim, ki jih določi predsednik organa samoupravljanja, odgovornim za obveščanje v organizaciji in tistim, ki jim to prisoja poslovnik o delovanju organov samoupravljanja. Za seje centralnega ali osrednjega sveta (delavskega sveta) organizacije združenega dela in za seje organov samoupravljanja v temeljnih organizacijah združenega dela morajo dobiti vsi prej naštetih gradivo in predlagane sklepe najmanj štiri dni pred sklicano sejo.

6.

Tajništvo ali administracija organov samoupravljanja zbira predloge, pripombe, mnenja in ugovore članov delovne skupnosti, ki se nanašajo na predložene sklepe in odločitve, in z njimi sproti seznanja člane pristojnega organa samoupravljanja. Hkrati tudi o tem sproti obvešča za obveščanje odgovorne osebe, ki sproti skrbijo, da člani delovne skupnosti zvedo, kaj sodelavci sodijo o predlaganih odločitvah, s katerimi se strinjajo, s katerimi se ne strinjajo in kaj novega predlagajo.

8.

Informativna služba ali center za obveščanje mora neprestano sprejemati in strokovno pomagati pri pripravljanju materialov, predlogov, sklepov ali odločitev za organe samoupravljanja ter o posameznih predlogih, njihovih variantnih odločitvah in utemeljitvah zanje ter o posledicah takih odločitev sproti obveščati člane delovne skupnosti po obstoječih kanalih za komuniciranje. Pri tem mora ugotavljati mnenja članov delovne skupnosti in predloženih sklepov ali odločitev in zbirati njihove pripombe, predloge in ugovore, pa kritično obravnavati predloženo gradivo in izražene pripombe, mnenja in ugovore. Pri uresničevanju te funkcije morajo pomagati vsi člani delovne skupnosti, ki glede na naravo svojega dela in glede na nalogo, katere opravljajo, posredujejo ali oblikujejo informacije, jih lahko dopolnjujejo, bogatijo in kvalitetno izboljšujejo.

9.

Takšen tok predloženega gradiva in sklepov za organe samoupravljanja in ustrezno obveščanje članov delovne skupnosti velja za vse primere. O izjemah odloča lahko le predsednik pristojnega organa samoupravljanja; ta pa mora potem na sami seji organa prisotnim to pojasniti in utemeljiti.

(Nadaljevanje drugič)

Letos mineva drugo leto, odkar obstaja klub mladih Kidričevo. V času svojega obstoja je doživel marsikateri pretres, krizo, vendar je mladini vedno uspelo najti nove, boljše poti iz nemirnih voda depresije.

Klub mladih je lani aktiviral svoje sile ob dokaj slabih razmerah, saj je obstajal le prostor in nekaj inventarja, kar pa je bilo tudi vse bogastvo kluba mladih, v širšem gledano, tudi vse mladinske organizacije v naselju. Zato je tudi razumljivo, da vodstvo takrat ni moglo usvariti kakšnega vidnega upeha, še posebej zato ne, ker mladina ni bila tako duhovno povezana, kot je danes. Obstajali so le določeni entuziasti, ki so poskušali razviti dispozicije mladinske in klubske zavednosti. V takih razmerah, kot je slaba ali nerazvita mladinska in tudi klubska zavednost, pač niso mogli intenzivno razvijati vsestranskega klubskega dela. Vsa aktivnost je bila osredotočena na prirejanje zabav oziroma razvedrila, glede na druge aktivnosti pa je bila izvedena ena ali dve delovni akciji.

magali začetne težave, saj so postali nekateri ljudje bolj pozorni na naše početje.

V tem času smo pričeli z dogovori o delovnih akcijah s KS.

Ze čez 14 dni po prvi akciji, točneje 5. aprila, smo izvedli drugo akcijo; pričeli smo urejati staro kopaljšče. Podobno akcijo smo ponovili že naslednji teden. Ob tem je potrebno povedati, da se je mladina že v tem času dokaj dobro duhovno povezala, saj so bila sklepana številna prijateljstva in nova poznanstva. Število mladih, ki so bili pripravljeni aktivirati svoje sile za večjo afirmacijo kluba in sploh mladinske organizacije, je iz akcije v akcijo raslo in še vedno raste, saj se je število članov kluba povečalo od morda 10-20 celo na 90-100.

Delovne akcije pa so se odslej vrstile vedno pogostejše. V maju smo izvedli še dve akciji za KS; urejali smo otroški vrtec, katerega smo pozneje tudi pripravili za otvoritev — ob Dnevu borca.

31. maja smo se udeležili pomembne akcije HALOZE 75. Te akcije pa smo se udeležili še naslednji teden skupno z mladimi iz TGA. V akciji Ha-

Četrta izmena brigadirjev

AKTIVNOST KLUBA MLADIH KIDRIČEVO

33 DELOVNIH AKCIJ IN 3.000 DELOVNIH UR

V približno takšnem stanju je sprejelo funkcije upravljanja in vodenja novoizvoljeno vodstvo kluba, ki je že v začetku resno poprijelo za vaje. Sestavljen je bil delovni program, finančni predračun, hišni red in razne prošnje, katere smo poslali KS, občinski konferenci ZSMS Ptuj in TGA. Vendar pa smo se že pred tem odločili in uvideli, da je potrebno lastne sposobnosti najprej pokazati, če si hočemo pridobiti zaupanje katerekoli organizacije.

In res. Ze takoj po letni skupščini, izvedli smo jo 2. marca letos, nam je uspelo pridobiti okrog 40 mladincev in mladink, ki so vneto urejali okolico kluba. Ta prva akcija sicer ni dosegla estetskega učinka, kot bi ga naj, kajti ljudje niso upoštevali našega truda, vendar pa nas takšno početje ni več tako bolelo, saj smo vedeli, da je najvažnejše: pokazati voljo do dela. To se nam je pozneje še precej bogato obrestovalo. Torej: s prvo akcijo smo pre-

loze 75 smo opravili okrog 180 ur.

Potem je nastal glede naših delovnih akcij pravi boom. Namreč, dela pri izgradnji novega olimpijskega bazena so nekoliko kasnila, zato je bila naša želja in želja KS, da naj bo olimpijski bazen čimprej pripravljen za otvoritev. Tako smo zopet »vskočili« v še večjem številu kot sicer. Od 14. julija do 11. julija smo izvedli 21 delovnih akcij; pri tem je pomembno, da so nekatere akcije potekale celodnevno in po več dni zapored. Pozneje smo izvedli še nekaj delovnih akcij. Zanj je bila celo avgusta, na dan otvoritve novega bazena.

Ce sedaj napravimo pregled naših delovnih akcij, vidimo, da je bilo opravljenih nad 3000 delovnih ur v 33 delovnih akcijah, ko je bilo izkopanih 600 m raznih jaškov, recimo za električni kabel in vodovod. Pri tem je bilo izkopanih nad 220 m³ zemlje, splanirano je bilo okrog 1500 m² površine za par-

kirni prostor, mnogo je bilo tudi urejevalnih del.

Z delovnimi akcijami smo pridobili mnogo, še najvažnejše: velik porast mladinske zavednosti in homogenost mladine, ne nazadnje pa, da smo pridobili za aktivnost v MO mnogo novih mladincev, še posebno osnovnošolcev.

Nekaj statističnih podatkov o delovnih akcijah:

V vseh akcijah je sodelovalo (31 akcij 563, mladincev in mladink, od tega 399 ali 71% moških. V mladinskih vrstah je bilo tudi mnogo mladih članov ZK, 102 ali 18%.

Tudi struktura glede izobrazbe in starosti je bila barvita, saj smo skušali pritegniti vse sloje. Največ je bilo dijakov — 187 ali 33%, sledi delavska mladina, 152 ali 27%, osnovnošolci, 141 ali 25%, in študenti 83 ali 15%.

Glede delovnih akcij lahko povem še to, da smo jih in jih še bomo izvajali pod geslom »Čisto okolje — ponos mladih«. V glavnem so bile v prijetnem vzdušju, polnem delovne vneme, po KS pa so bile zelo dobro organizirane. Moram reči, da je naše sodelovanje s KS na visokem nivoju, pa tudi naše probleme rešujejo dokaj elastično.

Kaj pa za naprej?

V bližnji prihodnosti želimo ustanoviti delovno brigado z lastno zastavo in po možnosti tudi z brigadirskimi oblekami, kajti tudi krajevna skupnost je zainteresirana za takšno idejo. Dela bo namreč dovolj še za nekaj let, posebno še, ker želi KS uresničiti projekt za veliki rekreacijski center.

Naša aktivnost pa se ne konča z delovnimi akcijami. Vzoredno z njimi smo skušali navezati stike še z različnimi društvi, kar nam je delno uspelo. Za 25. maj smo namreč skupno z zvezo tabornikov organizirali proslavo za Dan mladosti. Z različnimi recitali smo sodelovali na vseh proslavah, ki so bile prirejene letošnje, pa tudi lansko leto. V glavnem so te recitale izvedli člani mladinske dramske skupine, ki je sicer pod okriljem DPD Svoboda. Ta dramska sekcija je pričela z delom že jeseni lanskega leta,

prve predstave pa so bile letos spomladi.

V dobrih odnosih smo tudi s klubom štipendistov TGA; za njih smo letos priredili v naših postorih spoznavni večer, omogočili pa smo jim tudi izvedbo inštrukcij iz matematike.

Na področju športne dejavnosti pa nismo napravili mnogo. 25. maja smo sicer organizirali tekmovanje v malem nogometu. Sodelovale so štiri ekipe. Sodelovali smo tudi na šahovskem troboju, ko smo se pomerili z osnovno šolo in ekipo gimnazije in Ptuja.

Veliko aktivnosti pa smo letos pokazali na področju zabave in razvedrila mladine

v Kidričevem. Vsak teden namreč organiziramo v svojih prostorih mladinski ples (disko), Velenjski rock ansambel Utrip pa je gostoval pri nas 2. maja.

Kar zadeva še drugo razvedrilo, imamo v klubu na voljo razne družabne igre (šah, domino...), razne revije (Mladina, Življenje in tehnika...) in nekaj knjig z Leninovimi, Engelsovimi in Marxovimi sestavki.

Takšna je v glavnem naša aktivnost, upam pa, da bomo dosegli še večje uspehe, če bo družba upoštevala naše, ne prevelike želje.

Upravnik KM Kidričevo
Stane Šegula

IZDAJA DELAVSKI SVET TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA BORIS KIDRIČ KIDRIČEVO

Uredniški odbor:

Ivan Veljača, dipl. ing. — predsednik, člani: Konrad Rižner, Stojan Kerbler, dipl. ing., Doroteja Puž, dipl. our., Janez Sukič in odgovorni urednik tovarniškega časopisa — Franc Vrlič.

Tlak: ZGP Pomurski tisk — TOZD tiskarna, Murska Sobota
Člani kolektiva in upokojeanci dobivajo list brezplačno
Rokopisov in slik ne vračamo.

Ob težki, nenadni in prerani smrti mojega draga moža

ZAHVALA

Viljema
Turka

se najtopleje zahvaljujem vsem sodelavcem iz tovarne glinice in aluminija Boris Kidrič Kidričevo za lajšanje bolečin ob težki in nenadnostljivi izgubi.

Predvsem gre zahvala vsem njegovim sodelavcem, s katerimi je delal in ki so ga počastili ob njegovi krsti, dalje članom godbe na pihala za izvajane žalostinke, pevskemu zboru DPD Svoboda za pesmi, ki so mojega dragega moža spremljale v njegovo zadnje, prerano bivališče. Prav tako velja zahvala prav vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti od hiše žalosti do hajdinskega pokopališča, pa govornikom za izrečene tolažilne in poslovilne besede ob njegovem odprtem grobu.

Njegova prerana krsta, ki je bila vsa obdana s cvetjem in venci, je dokaz, kako priljubljen je bil med svojimi sodelavci. Zato še enkrat prav vsem, ki ste ga spremljali, in tistim, ki še boste na njegovem grobu prižigali svečke in obujali spomine nanj — resnično tisočkratna hvala!

Globoko žalujoča žena
in ostali sorodniki